

پشهیی ۲ منگل صنف

چاپس سال: ۱۳۹۹ هـ. ش

ملي سرود

دا عزت د هر افغان دی هر بچی یې قهرمان دی د بلوڅو د ازبکو د ترکمنو د تاجکو پامیریان، نورستانیان هــم ایمـاق، هم پشه یان لكه لمر پر شنه آسمان لكه زړه وي جاويدان وايو الله اكبر وايو الله اكبر

دا وطن افغانستان دی کور د سـولې کور د تورې دا وطن د ټولو کور دی د پښتون او هـزاره وو ورسره عرب، گوجــر دي براهوي دي، قزلباش دي دا هېـواد به تل ځليږي په سينه کې د آسيا به نوم د حق مو دی رهبــر

یشه یي

عمنگل صنف

كتبس مشخصتي

مضمون: پشەيى

مؤلفين: تعليمي نصابس پشەيي ديپارتمنتستا درسي كتابېلاينا مؤلفين

ايدت كېكالى: تعليمى نصابس پشەيى دىپارتمنتستا درسى كتابېلاينا مۇلفين

صنف: شمنگل (٦)

متنس جبه: پشهیی

انكشاف دېكالا: تعليمي نصابس وشيك او درسي كتابېلاينا تأليفس گڼ رياست

چرگن كېكالا: مولېني وزارتس ارتباط او عامه مولوېنيس رياستي

چاپ سال: ۱۳۹۹ هجري شمسي

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

درسي كتابېلاينا چاپ، ونټني او لنگنكستا حقي افغانستان اسلامي جمهوريتس مولېني وزارت پلا محفوظ شي. بازره گورېک او لنگنكي ممنوع سي. سير كنكالي پلا قانوني شاړان با.

مولېني وزيرس پيغمي

اقرأ باسم ربك

ميسي خاترې تعليمي نصابس اصلاح او وشېكي مهم اولويتېلايه اوداى سن. مندو ركم مكتب، مدرسا او جم دولتي او خصوصي تعليمي نهادېلايه كوچه، درسي كتابېلاينا محتوا، كيفيت او توزېع آنتې پامپړي مولېني وزارتس لمېلاينا سرييكه جاى دارا. امه باور داراگس، گه باكيفيت درسي كتاب داريك دې اوړتا، لړېني او وړلېنيس اساسي هدفېلاينې پوله نه باكمان.

اوچېوي هدفېلاينې پوليک او بکار تعليمي نظام منجه اچيک خاترې، اکالي نسلس وړلېکالي حيثېدې، وطنس چېکه اچ وتلېکالي لړېکالي، استادان او مسلکی مديرنه اودای بو احترمېدې اېړاکم، گه بالکولنې درسي کتابېلاينا تدريس، او محتواس گړېني کوچه، هيچ رکم کوششې مه پچه کدن، او اي فعال او ديني، ملي او انتقادي تفکر پلا سنهوي نسلس وړلېني کوچه، کوشش کن. هر دواس تعهدس نونگا کېک او مسؤوليت منکس حس پلا، امه نيتېدې پړنې آنجودن، گه نن دواسې بيی بايوي ياده کېکالي وکا اکالا کوچه، پوړا پېوا افغانستانس معماران، او جامعاس متمدن او موثر تکاليا تن.

مندو رکم بکار او بیی بایوي یاده کېکالې اودای، گه وطنس ارزشوتي سرماییی آن، اېړاکم، تا فرصت اودای نپا گورن او یاده کښیس پروسا کوچه کنجکاو، زیرک او فعال وانټ گورېکالې پیري، او لړیکالاس احترام پلا، لړیکالا اودای بکار او موثر استفادا کن.

آخر کوچه لړېني او وړلېنيس جم مولېکالي او تعليمي نصابس مسلکی همکارنه اودای، گه امه کتبس لکيک او آمادا کېک کوچه بو کوشش کېويا سن، منيک کاکم، او گن الله اله اودای مې آنتې امه پاک او انسان جوپېکالي پندې کوچه کاميابيا اېړاکم.

مغياري او پوړا پيوا مولېنيس نظام او انخول آباد او پوړا پيوا افغانستان آرزويدې گه خلکي تانکواک، مولېکالي او آسودا تي.

مولېنيس وزير دکتور محمد ميرويس بلخي

فهرست

حمد
نعت
بكار خلك بو دوستان دارېن
بازرس دوسي
مشر
بكار دهقان
ويرمبوس موټېليي
مادا او اقتصاد
کتاب کو وات منجېکه ایک
آيي او تاتيس حقيليي
ر عیس حقی
شت كديك او لاړ انيك
ټوک
امه لامېس کسبگري
مكرجن شيالوكامكرجن شيالوكامكرجن شيالوكام
متلېلا٩
امه افغانان آیس۲′
اما وطنن
شاپل
گوما نا
بشرس گن خدمتگار

جرگا	٩٤
وستل	99
لغمان ولايت	١٠٤
رقعا	١٠٨
همساياس حقي	117
 ەطن	117

پروالا پران

حمد

هدف:

متنس پریک، لکیک او الله علاق و حدانیت شره ایمان او تیس امر بنستا اطاعتی شی.

- الله ﷺ قدرته بارایه کو فکر کېدا؟
  - چې دنياس خالقي که آس؟
- انسنس باییشتگریا کی رضا کوچه شی؟

1

هر کو شی تبنا دہوای آم خدایا شکر
روغ صورت پیدا کہوای آم خدایا شکر
هر نعمتی مہنے آنتی غنیمت سن
سچا بندا جوپہوای آم خدایا شکر
هر اندامم تبنی روغ پہدا کہوی سن
نه کولا نه منہوای آم خدایا شکر
هر عملم تبنے پرکنا تارا سے
کار تازا، کار جرہوای آم خدایا شکر
شاہ محمد (پینا)

متنس موټي مقصدي:

الله تعالى بو گڼ ذات آس، چې دنياتيس پيدا كبويي شې او چې مخلوق آنتې روزي پولېكالا آس. الله ﷺ تانك بندگننې بيي لمنا هدايتي او مــچ لمه او داى انسنس دور ننگا بكستا امري كيا او انسنس عزت او ذلتي كبولا الله تعالى گراى شي.

- یاده کېکالي متنې دک که پردن.
- یاده کېکالي متنس اي اي خط زور کڼېدې پړدن.
  - یاده کېکالي چې متنې اوړې کڼېدې پړدن.

کر لغتبلا:

اكورې لغته معنا او جملايه كوچه اچدا.

۱ – نعمت ۲ – سچا ۳ – تارا

۲ - اکوړې اوکتنې جواب ددا:

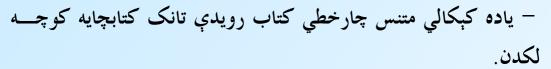
- ياده كېكالي اي اي جن اورن او مرېن گه كي پيدا كيكن؟
  - دنيا کيس پيدا کېويي شې؟
- اي بندا كوتي كوتي لمه شره پولېدن گه الله ﷺ او داى راضي بې؟

<mark>۳- ياده کېکالي اکوړې اگته بارايه کدچال بن:</mark>

- یاده کېکالي تانک کنه سنا تې شیلاینا نامه گوردن او کدن گه کیس پیدا کېویی شې؟
  - هر ياده كېكالا الله پاكس اي اي نامه گوردن.
  - ياده كېكالي تانك معلومات پلاسم الله على س استوېنيا كدن.

۴- بیی بایوي یاده کېکالي تانک کتابچایه کوچه لکدن:

- یاده کېکالي اي وري آنتې دو خط املا کدن.
  - یاده کېکالي اي ورېس املیی اصلاح کدن.

ارزيابي

- آیا یاده کېکالي متن بکار پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیی بکار لکه بېکن؟
- آیا یاده کېکالې الله ﷺ وحدا نیت شره اگت که بېچین؟

گوشنگې لام:

بیی بایوی یاده کېکالي الله تعالاس کاو نامه تانک کتابچایه کوچه لکدن او وري دواس صنف کوچه پردن.

دومنگل پران

نعت

یاده کېکالي حضرت محمد ﷺ س بکار خصوصیتي پېندن او تـــي درک کدن او متنس بکار پړیک او لکیکي شي.

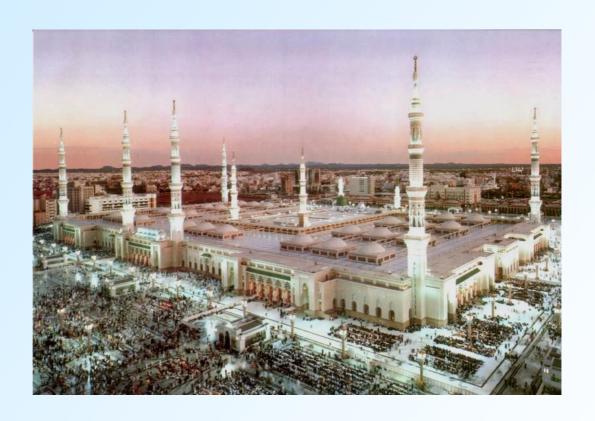
- الله ﷺ ی حضرت محمد ﷺ خلکنی کو خاتری گرہویی آس؟
  - حضرت محمد ﷺ خلکنا خول شفا عتي کيا؟
  - خول حضرت محمد ﷺ آنتی آخرین پیغمبر کدیاگن؟

حضرت محمد 🖔

دو جهانه معلومــدار ۱ مانبــي هرجایه جا آس نامدار اما نبی له جهانه به آشکار اما نبی بي دركآم گناهكار اما نبي

نبینه کــوچــه سردار اما نبی پېدا كېويى خلكه كوچه بهتر آس يه جهانه هم اول آييك، هم آخر شفاعت كيا تـمامي امتيستـا الله پـوړا سيمـهوار اما نبـي مم شاه محمد هم ابراگم شفاعتي

شاه محمد (پېننا)

متنس موټي مقصدي:

حضرت محمد ﷺ بكار اخلاقه خاترې الله ﷺ خلكنې گړېويي آس.

تي خلکه پند لړېني خاترې بو تکليف جانې شره وټېويا شن او خلک بکار پنده شاړېچين، حضرت محمد ﷺ قيامت دواس کوچه مسلمانننا شفاعت کېکاليي آس.

: فعاليتبلا

- ۱ ياده كېكالي متنې دک دورېدى پړدن.
  - ياده كېكالي متنې اوبارا كڼېدې پړدن.
    - ياده كېكالي متنې معنا پلا پړدن.
    - ۲- اكورې لغته معنا او جملايه يتېدا.
- بهتر ۲) نامدار ۳) آشکار

٣- ياده كبكائي اكوړې اگته بارايه كدچال بن

- اي ياده كېكالا حضرت محمد ﷺ خدمته بارايه گه خلكنې كېچــين
   تشريح كدن.
  - اي ياده كېكالا تيس بكارخصوصيته بارايه اگت كدن.

- ياده كېكالي كدن گه خول حضرت محمد ﷺ آنتې اولين او آخرين پيغمبر كدياگن.

۴ قانک کتابچایه کوچه لکدا:

- یاده کېکالي متنس دو جملا تانک کتابچایه کوچه لکن.
- یادہ کېکالي متنس چار جملا اي وري آنتي املا کدن او اي وریس املستا اصلاح كدن.
  - ياده كېكالي تانك خوشې دې متن كوچاى اي لغتې جملايه يتېدن.

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالي متن بکار پړچان؟
- آیا یاده کېکالي مشکل لغات یاده که بېچین؟
- آیا یاده کېکالي حضرت محمد کی س صفتي کده بېچين؟

گوشنگې لام:

بیی بایوي یاده کېکالي حضرت محمد کی س کاو بیی صفتي تانک كتابچايه كوچه لكن او وري دواس صنف كوچه پردن.

له منگل پران

بكار خلك بو دوستان دارېن

هدف:

متنس بكار پړيک، لكيک او نونگي لغتنا ياده كېكي او خلكه پلا بكار سلوكس روحيستا تقويا كېكي شې.

اېمه خلکه پلا کووات سلوک کیدا؟ -1

7 اېمه تانک مکتب او لامې کوچه دوستان بو دارېدا يا دشمنان 7 - يو متل کو معنا دارا 7 «تانک عملي، پنده يارنې»

مي شره امه جمع پېنېمان گه بكار خلكنا دوستني بو تياگن.

اول باید کدمان گه بکار خلک کوتی آین او کوته اخلاقه باید انــسان تانوک کدي گه خلک تي آنتي بکار کدن.

بكار انسان اوسه آس گه، تانك اسلامي عقيداس پندستا شت او راستي دې تعقيب كدي، صادق، عادل او هر دنه انصافس طرفداري تې او مي او داى، وري انسانننې تاوان نه پولې. نه جبېدې وري انسان او مسلمانس غيبتي كې او جامعا كوچه مادي او معنوي باور دارې.

كودن گه وري خلك، يه عقيدايه بن گه فلاني انسان، امانتكار او هــر لمـه كوچه صادق او عادل آس، يو اگت لم لم خلكه دوره چنا او هــر جايه، مه آدميس بكار خوى او عادتس استوېنيا با.

انوخل واقعا هم منجه اياگن گه يو آدمي كيس به لشويي نه تا، خو خلك تيس دوستني تياگن. بكار اگت يو شې گه هر بندا كوشش كې گه، مه صفته جانې كوچـه پيدا كدن گه دوستان بو او دشمنان كم بن. كاو گه اي شار يا لامــې كوچه دوستان بوبياگن، معلوم شې گه دشمنان كم بياگن.

بیی بایوی یاده کېکالې! اېمنې الله ﷺ توفیق دېچو گه، بکار اخلاقه داریک پلا بو او بکار دوستان پیدا کدا. کودن گه دوستان بو بن، هدف منزل آنتې پولیک هم آسان با او جامعاس خوشبختی او باییشتگریستا سببی بگا.

متنس موتي مقصدي:

هرکي آنتې در کار شې گه خلکه پلا بکار سلوک کې. تانک سلوکې دې دوستنه بو او دشمننه کم کدي. کمې گه خلکه پلا بکار سلوک او بیاري کیاتې، تیس دوستني بو بیاگن او هر کمې تي سختي دواس کوچه کومک کېییکن. که کمې ناکار سلوک داراتې، کودن گه ورېنې ضرورتي پیدا بیک، کمې به تیس پرویی نه کاگن او تل جانستا کېولا احساس کېیی.

- ۱ ياده كېكالي متنې دككه پردن.
- یاده کېکالي متنې ونټتان اوبارا کڼېدې پردن.
- ياده كېكالي كه متنس كوته جايې شره نه مولياتن، لړېكالا او داى او كت كن.

۲ - اکوړې او کتنې جواب ددا:

- بكار انسان كي آنتي كدن با؟
- اېمه تانک جاني او دای کووات انسان جو پېک اېړېدا؟
- امانتكاري، صداقت او عدالت كوته انسنس صفتي شي؟
- كوته بنداس گه دوستني بو تن زندگيا خوشحال تا كه خپا؟

۲- ياده كېكالي تانك منجه كدچال بن.

- مي شره اگت كدا گه كاو دوستان دارېدا؟
- دوستنېنستو کودن اېمه سمړني آنتي ضرورتي بتيک؟
  - اېمه کوته دوستستو پلا کومک کييکو؟
  - لامای دوستنه پلا سلو کو کووات شي؟

- مكتب كوچه همصنفېنه پلا سلوكو كووات شي؟

4- اکوړې خالي جايه مناسب کلمايه دې پوردا:

گه تانک عقیداستعقیب	بكار انسان
ي تې او تاوان نه پولې.	كدي طرفداري
غيبتــي كــې او جامعــا كوچــه	نه جبېدې وري
	دارې.

کم اکوړې لغته معنا او جملا جوپېدا:

۱) عادل ۲) هدف ۳) شت

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالې متن سم پره بېچان؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیي لکتا بېکن؟
- آیا یاده کېکالې بو دوستننا روحیی جانې کوچه پیدا که بېکن؟

یاده کېکالي تانک بکار دوستنه بارایه کاو خط کتابچایه کوچه لکن او اکالي دواس، صنف کوچه پړدن.

چارمنگل پړان

بازرس دواسي

هدف:

متنس بكار پړيک، لكيک او تانک وطنس اجتماعي او اقتصادي حالتس درک كېكي شي.

- بازار **د**واس کي آنتې کدن بگا؟
- کودن اېمه بازار دواس کوچه سودا گورېکو؟
  - خول هر جایه بازرس دواسی معلوم تگا؟

امه وطنس بو ولايته او ولسوالې كوچه بازرس دواسي جوپېن بگا. بازار دواسه كوچه كه چودې كي اوده كومې شى زيات تې، لكنـــي او كه كمې كومې شى زيات تې، لكنـــي او كه كمې كومې شى آنتې ضرورت دارا تې، تي ارزان ملـــې دې اســـته اچى.

كوته دنه گه پېسا نه آييچ، خلک تانک ضروري شيي جينس تبادلا واسطايدې استه اچاينچ. خو كودن كه سكا جوپېن بيک، تجارت (دېک او گورېک) لمه كوچه بو آساني منجېكه ايک.

بازار دواس وري ولايته كوى، لغمان ولايت كوچه به جوپېن بگا.

نن دواس گه لغمان و لایت کوچه بازرس دوسي شې، شریف الله او تیس تاتیا به گا گورېک خاترې بارزې شاړوي آین.

شريف الله س تاتيا پنده، تانک پولستا انتي كدا:

كودن گه گا گورېگاتي، امه اكوړې كاو كلمايه ضرور پامــه كوچــه درياتيا:

گا باید جوان تې، رنگه شونېک تې، چوچواگڼ او پنـه شــلېک تــې، گایېس شینگه چنټي او مسکه شونېک خط داراتې.

شریف الله او تاتیا اگت اگته کوچه بارزې پولینچ، تې اي بو بکار گ (۲۵۰۰۰) وست و پنج هزار افغانیدې گورېچان، کودن گه گوشنگې اینچ، تیس آیه او وري چې گوشنگوالیی بوخوشحال بینچ او گا تانک خاص جای کوچه ټنگچان.

متنس موټي مقصدي:

امه باید تانک وطن رواج او وونایه شره پېنمان، شی لکنکس او شــی گورېکس پندستا یاده کمان او کوشش کمان گه تانک پېــسایه ایکــه ناکار شی شره نه دمان.

۲- اکوړې مترادف کلمایه پیدا کدا؟

پیسا، سکا، خریداري، گورېک، احتیاج، لنټیچین، جوپیچن، دیک، گوریک.

اكوړې لغتېلايه جملايه كوچه استعمال كدا.

- تجارت
- احتياج
- تجربا

3- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- درس کو بارا کوچه شی ؟
- اما خلکن بازر دواس کوچه کو لام کاگن؟
- بازار دواس دولت گرای جوپېن بگا يا خلکه گرای؟
- پوړا زمانایه کوچه گه پیسا نه آینچ، خلک تانک احتیاجېلایه کو
   رکمېدې حل کېگاینچ؟

بازرس دواسي معلوم تياگن يا هر دواس بازار دواس تياگن ؟

۴- یاده کېکالي اکوړې اوکته جواب ددن او مترادف کلمایه

كتابجايه كوجه لكدن:

- کوته رنگېس گایه سودوري تیاگن ؟
- بوړېن خلک خول بو تجربا دارياگن ؟
- شریف الله او تیس تاتیا کودن گا گورېک خاترې بازرې پېـوي آينچ؟

اوړې جملایه کوچه گه اي شریک شی وجود دارگا سه سـوالیاس علامیی شي. (؟)

(کوتی)، (خول)، (کودن)

اوړوالي اوته کلما شن گه مې او دای سواليا جوپياگن، مي آنتي جبه کوچه سواليا جملا مياگن.

۵- اکوړې اوکتنې جواب ددا :

- لغمان ولایت کوچه بازرس دواسی جوپېن بگا؟
  - شیردېکالی گاېیس صفتېلیی کوتی شن؟
- شریف الله او تیس تاتستا شیردېکالي گا کاو پیسا یدې گوریچان؟

🤏 ۶- ياده كېكالى اگت كدن:

صنف دو ډلايه شره ونټن بن اي ډلا بازر دواس شره اگت کدن.

دو منگل ډلا شيردېكالي گايې شره اگت كدن.

عام نام: اوته نامي آنتي كدن با گه ايكه عام شي يا عام جاى شره دلالت كيا. اخولي: مېز، مولېكالا، فصل، كتاب.

٧ - خالى جايلايه تانک كتابچايه كوچه مناسب كلمايه دې پوردا.

	دوسي شې	- نن دواس گه	_
آين.	ورېک خاترې	گا گ	
	کداییک	- شريف الله س تاتيا	

ارزيابي

- آیا یاده کېکالي متن بکارپړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالې متنس املیی بکار لکه بېکن؟
- آیا یاده کېکالي و طنس اجتماعي لمېلایه بارا یه معلومات استه اچکن؟

گوشنگي لام:

تانک بیی یا مچ خاطرستو بازار دواس بارایه ای پټا کاغذ شره لکدا او اکالي دواس صنف کوچه پړدا.

پنج منگل پران

حشر

مدف

- ياده كېكالي متنې بكار پړه اولكه بادن.
- حشر معناشره مولان او اي ورې پلا سمړنيس احساسي جانې کوچه پيدا کن.
  - اېمه حشر كلما پلا اېلوي آيدا؟
  - حشر لامای خلکه پلا کاو کومک کیا؟
  - جبري حشر يا بېگار كي گالايه او كودن لغو اعلان بيك؟

حشر (انشر) اي گروپ خلکنا اکټو لمي آنتې مېن بگا گه امه وطنه بو سالې دې منا خلکه منجه رواج آييک او تا ابت جا دوام دارا. حــشر عموما مختلف شکلې دې موجود شې، پوړا دنه کوچه زور دار خلک گرای زورېدې عملي بگاييک. له وخته زور دار خلــک زمينــداري، جنگل لام، ورگوړي او وري حشرېدې شره پولېياينچ. دولت گڼ گــڼ قلايه حشرېدې جوپېياينچ. بو حشره کوچه مادا خاص او مــشکل لمه کېگاينچ او پاک کاري کېولا مادايه گرای شره پولگاييک.

جبري حشر امير امان الله خان وخته افغانستان كوچه لغو اعلان بيك، خو تي دې منابه اي شكلې دې بېگار شره پولگاييك.

نن به حشر امه وطنه موجود شې گه بو زور او جبري شکل نــه دارا او خلکنا تانک رضایدې شره پولگا. دهقانان بو لمه اي ورې کومکې دې شره پولېیاینچ گه ابت به دوام دارا او خلکه گرای تیس نامه حشر جېن بوا شي.

دهقانان کټېر (کټاکنکې) حشرېدې شره پولېيکن، حشر دې اوړتا يـو لـام ممکن نه شې گه شره پولې او مي دې اوړتا دهقانان نه بېن کېتا گه نندي تې ورگې سنگې آنتې اچدن. مي خاترې حشر دهقاننه ضـرورته کوچاي اي گڼ ضرورت شي.

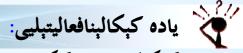
لاماي خلک گوشينگ جوپېک، شلاکاري، گوړېس گېنيا، گوم او ډزا کله چوټېک خاترې حشر کاگن.

حشر گه شخصي نپا او شخصي ألمي خاترې زورېدې خلكه شره منن نه بې، بو بكار او خلكه نپا تې آلم شې گه جمعي ألمېس جمعي نپا خلكـه استه ايگا.

متنس موټي مقصدي:

حشر اي اجتماعي لام شې،حشر گه زورېدې خلکه شره منن نه بې، اي بکار لام شې.حشر پوړا دنې تا ابت جا خلکه منجه رواج شې.

دهقانان بو لمي حشرېدې شره پولېيكن.

- ١ ياده كېكالي متنې دككه پږدن.
- ياده كېكالي متنې ونټتان اوړې آوزېدى پړدن.
- ياده كېكالي متنس سخت او نونگي لغته پردن.
- متنس كوتي جايه گه ياده كېكالېنې جالب شن پردن.

٢- لغتېلا:

اكوړې لغته جملايه يتېدا.

۱ حشر ۲ - کتا۳ - بېگار

۳- ياده کېکالي اکوړې جملايه بارايه کدچال بن:

- ادہ کہکالی کدن گہ حشر کو آنتی مہن بگا؟ 🗕 یادہ
  - ياده كېكالى حشرس فايديى كددن.
- یاده کېکالي کدن گه کوتي خلک حشر آنتي بو ضرورت داریاگن؟
  - یاده کېکالي زورېدې حشرس نقصني کددن.

📜 4-ياده كېكالي حشرس فايدستا تانك كتابچايه كوچه لكدن.

- ياده كېكالي متنس اي ونټستا تانک خوشې دې اي وري آنتې املا كدن.
  - اي وريس املستا سم كدن.
  - ياده كېكالي زورېدې حشرس نقصني لكدن.
  - یاده کېکالي اي لغت تانک انتخابي دې جملایه یتېدن.

- آیا یاده کېکالي متن بکار پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیی لکه بېکن؟
- آیا یاده کېکالي حشرس اهمیتي پېنکن؟

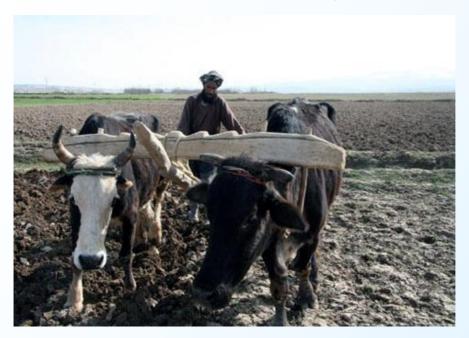

بیی بایوی یادہ کېکالي حشر فایدا بارایه پنج جملا تانک کتابچایه کوچه لكن.

شه منگل پران

بكار دهقان

هدف:

- ياده كېكالي متنې بكار پره او لكه بادن، دهقاني لمه اهميت او ارزش شره مولان.

- دهقان کي آنتې کدن بگا؟
- اېمه لامه که دهقاني کيا، نامه گوردا؟
  - دهقاني كووات لام شب؟

بو دوراړ منطقایه کوچه دهقاني عنعنوي او تجربوي شکل دارا، مي خاترې گه له جایه کوچه زراعتس ماموریني موجود نه آین گه دهقاننه پلا سمړن، دهقانان تانک مولېني او تجربا رویدې، دهقانیس لمه پوړا نېیکن.

ابت کې بېمان گه مثال طوریدې، خان میر کاکا لُمه او تجربا بارایـه او چېنی کمان.

خان میر کاکا تل تانک ماله (گا او گو لانگه) بکار ننگا کېيي او تېنې فصل پلا گانس برابر کیا او تانک دنېدې خوراک دېيي، تیس ماله، تل روغ او چاق تیاگن او گایه بکار شیر او گولنگي بو بکار لام که دېیکن.

خان مير كاكا كووات گه بكار مالداري كيا، امېمخول اي بكار دهقان به آس، تيس فصلي، چې دهقاننه دې بكار تگا او بــو حاصـــل او داى گوربگا.

تي كڼايه كوچه هر فصله مختلف تركاري كټوا تگا گه تانک گوشــنگ پچلېک خاترې او دای لام گورياگن.

كووات گه خان ميركاكا بو سخي آدمي آس، تانك تركاري كو چاى هر دنه، تانوكوارا او همسايا اوداى بو خير لشياگن. اېلو مه علت شې گه خان ميركاكاس مالداري او دهقاني كو چاى بو خلكنې نپا پولگا، خلك تي آنتې تل دعا كاگن گه الله پاك تيس مالستا كوچه بركست

وایگا، تیس هر شی بو بگا او ای آباد دهقان نامېدې خلک پېنیکن او بو اعتبار شریی کاگن.

متنس موټي مقصدي:

هر للمي كوچه بايد انسان نظم اوداى لام گورې او هر كوته للمي تانك دنېدې شره پولېدن. كمي گه تانك لمېنستا بكار تنظيم كدن، بو بكار فايدا او حاصل استه اچه بېگا او تل تانك زندگي كوچه خوشحال او خلك اوداى راضي تياگن.

- ۱- یاده کېکالي نونگي جملایه معلم صاحب پلا اي جای تکرار کدن.
  - یاده کېکالي متنې وار وارېدې اوبارا کڼېدې پړدن.
  - صنف کوچه دو جن هوشیار دهقنس فعالیته بارایه اگت کدن.

۲- اکوړې لغتېلايه مناسب جملايه کوچه اچدا:

- برکت تجربا اعتبار
- ٣- اكوړې سوالېلاينې جواب ددا.
  - درس کو بارا کوچه شی ؟
- خان میر کاکاس ماله خول بکوټي تیاگن؟
- خان میر کاکاس سانگه خول بکار فصل دېگا؟
- اما خلکن زمستان کوچه کو قسم ترکاري او دای استفادا کاگن؟

او چې جملایه کو چه اي مشترک شی لشېدا گه سه سوالیاس نشانی شې (؟) مي درسه کو چه گه (خول) (کدی) (کوقسم) کلمایه لشېدا، مه سوالیاس جملیی شن گه کلما آخر کو چه (؟) جېن بگا.

ياده کېکالي کدچال بن:

ياده كېكالي دو ډلايه شره ونټن بن هر ډلاس اي، اي جني تانک لامېس تكړا دهقان بارايه اگت كن.

 $-\Delta$ خالی جایلایه مناسب کلمایه پلاتانک کتابچایه کوچه پوردا.

تركاري	آس	آدمي	ئاكا بو	– خان میرک
. اودای	او	تــانوكوارا		کوچای
			لشياگن.	

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالی متنس املستا لکه بېیکن؟
  - آیا کېکالي دهقاني لمه شره مولېکن؟

گوشنگې لام:

تانک لامېس بکار دهقان بارایه اي مقالا لکدا گه چار خط او دای
 کم نه تې او اکالي دواس صنف کوچه پړدا.

ست منگل پران

ويرمبوس موټېليي

هدف:

متنس پریک، لکیک او مېوا والا موټنا اهمیتستا پېنکي شي.

- ويرمبو كووات مبوا شي؟
- اېمه وطنه ويرمبو موټ شن؟
- ويرمبو كوته كوته جايه كوچه لېن بياگن؟

ويرمبو امه وطنې مېوايه كوچاى، اي مېوا شې گه تازا او سسوا اېن بگا. امه وطنه، ويرمبوينا موټه او له جايه كوچه بياگن گه هاويى شدال، واش او وايگن كوچيي بو تې او ورگ بو دارگاتې.

ویرمبوینا موټېلیی بو بکار طبیعت جوپېگا او مه مېواس جنگلي، پشهیـــی منطقا اخول: اله سای، شتل، الینگار، الیشنگ، نور درا، وامـــا گـــل، شلت، آرېت، شماش، چلس او وري جایه کوچه موجود شن، گه خلک اودای بو حاصل گوریاگن.

ويرمبو ويېندې مېوا شې، ويېندې سورې دې پچا او ميزان مايه خلک کړ که او دای ډپېيکن، تيس اول والا پوستستا دور کېيکن او گر سورې آنتي واييکن.

کودن گه سوسینچ، گر بارزه لکنیکن.

ويرمبو دو قسم شن:

۱- چغزي او نرم

۲ - متهاق او ككري ويرمبو.

خلک چغزي ويرمبويه اېک خاترې يتېيکن. ويرمبو صحت آنتې بو فايدا دارا او آشېس چربستا کم کېيي.

متاق یا بېکار ویرمبویه شره کېولا بالکول اخلیک کوچـه او دای لام گوریاگن.

كووات گه ويرمبويه او داى خلك فايدا گورياگن، امېمخول تيس كړكي به بو استفاداس وړي شن.

پوړا گه دنده او نجک خاترې برس او کریم یاو رواج نه آییک، خلک ویرمبو کړکس، پټا او پوستې او دای لام گورېگاینچ. یو پوست دنداسا نامېدې یاده بگا، دنداسا دنده شلېک او دورېس بویستا منجای نېیي.

ویرمبو کرکس لوړکي بو اصیل او بکار شن او تشان او دای بو بکار سامان جوپېگا.

متنس موټي مقصدي:

ويرمبو كووات مېوا شې؟ امه وطنه كوته جايه كوچه لېن بگا؟ ویرمبو او تیس مو ټېنستا او دای کو لام کورېن بگا؟ ويرمبوس اېكي صحت آنتي كو فايدا دارگا؟

فعاليتبلا:

- اکوړې او کتنې جواب ددا.
  - درس کو بارایه شی؟
- ويرمبوس موټېليي چودې بو شن ؟
  - وبرمبو كاو قسم شن؟
- وېرمبو موټه او دای کو شي جوپېن بياگن؟
- ویرمبوس مغزي انسان آنتي کو فایدا دارگا؟

ويرمبويه ميزان مايه كوچه اما خلكن موټه او داى ډپېيكن.

جملا آخرکوچه (.) دېوا شې نقطا جملاس پورا بکستا معنيي دېگا.

اکوړې لغتېلايه معنا اومناسب جملايه کوچه استعمال کدا:

شدال - چغزي

ياده كېكالي درسېس اول پرگرافي اي وري آنتې املا كددن:

- یاده کېکالی اي وریس املستا غلطیا انشېدن.
- یاده کېکالي دو لغتیلایه تانک خوشېدې انتخاب کدن او نوبــت پلا تانک منجه جملایه کوچه اچدن.

ياده کېکالي اکوړې جملايه شره اگت کدن:

یاده کېکالي ویرمبو موټه بارایه نوبت پلا اگت کن.

یاده کېکالي دو ډلا شره ونټن بن، اي ډلا ویرمبوینا صحي نېیـــی او وري ډلا ویرمبوینا پیدا بکستا منطقایه شره بحث کن گر نماینـــدگي دې هر ډلاس اي اي جني، صنف پوړه تــستې او تانــک نظرســتا کددن.

کوتي ویرمبویدې گه بالکول اخلیک کاگن ته اخلکنا نامستا گوردا.

ارزيابي

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالی متنس املیی لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالې ویرمبوس اهمیتی درک کېکن؟

گوشنگی لام:

- یاده کېکالي ته کړکنا نامستا لکدن گه مېوا دیاگن.
- یاده کېکالي ویرمبویه بارایه که وري بو معلومات داراتن تانیک
   کتابچایه کوچه لکدن او وري دواس صنف کوچه پړدن.

اشټ منگل پران

مادا او اقتصاد

هدف:

یاده کېکالي اقتصاد او جامعاکوچه ماداینا اهمیتي پېندن، متنې بکار پړه او لکه بادن.

- اېمه جايه مادا گوشينگ دې کنا کوتي وظيفايه شره پولېيکن؟
  - اېمه زييپنې كو خاترې احترام كيدا ؟
  - زييپ اولاد تربيا كوچه كو كو لمبلا كاگن ؟

که کم کوی پړي کمان، جامعا کوچه ورکه دې زييپ بو لام کاگن. مادا هم گوشنگې لمه شره پولېيکن، هم اولاد تربيا کاگن او هم ورگه پلا گوشينگ دې کنا بو لمبلايه کوچه اکټو آين. شاره کوچای بو مادايه مکتب پړيچان او سواد دارياگن. ته مادا مکتب کوچه لړېکالي، شفاخانايه کوچه ډاکټر او نرس او دولتي ادارايله

كوچه مامور او پيادا حيثېدې لام كاگن او تانك گوشينگ ورگه پلا سم اقتصادي مشكل حل كېك خاترې كوشش كاگن.

اطرافې او لامای مادایه گه تېنې مکتب او پړنیس شرایطي جوپېوي نه آینچ او سواد یاده کې نه بییکن، ته به گوشینگ لممې او اولاد شره پړي پلا سم، دورای لمه کوچه به ورگه پلا کندول به کندول وانټ گوریاگن. گوشینگ او اولاد زندگي پوړا پېک خاترې اي اندازا روپیی استه اچیاگن.

دوراړ او دار منطقایه کوچه مادا ورگه پلا سنگه شره لام کاگن. قلبا، فصلس ننگا کېکي او هاډي چوټېک کوچه وانټ گوریاگن. امېمخول مالداري او تې او دای حاصل (شیر، جغرات، قروت او شاپل) جوپېکس وظیفا به مادایه تانک شره گوریکن.

لامای مادا یاو بو لمه پلا، دارای دار او شا به چوټیاگن، تیس پاک کېک او پچلېکستا مسوولیتي به زییپنا شي.

اوته ماداگه پړوي نه آن او شاره زندگي کاگن، خوشحاليس جايـه شې گه تېنې به بو لمنا زمينيي مساعد شې. اخول: قـالين وييـک، خياطي، خامک سونا، تشاني، دکانداري، تجارت او وري گه مادا مه پندېدې تانک پگال او ورگه پلا اکټو اقتصاد کوچه بو گڼ آسـت دارياگن.

متنس موټي مقصدي:

كووات گه مادا گوشنگي لام او بالكوله تربياكېيى، امېمخول اقتصاد كوچه به آست دارگا. مادا گوشنگي لمه پلا، كنا تى لمه كوچه به گن مسوولیت ادا کېگا او وطن او گوشینگ اقتصاد پــوړا پېــک خاترې کوشش کېگا.

فعاليتبلا:

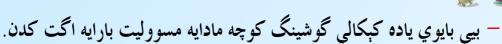
- ۱ ياده كېكالي متنې دک دورېدې پړدن.
- یاده کېکالي متنې ونټتان اوبارا کڼېدې پړدن.
  - ياده كېكالى مشكل جملايه تكراري پردن.
- ۲ بیی بایوی یاده کېکالي اکوړې لغتنا معنیی کتاب فهرست کوچه لادن او جملایه کوچه یتبدن.

۱- پړي ۲- وانټ ۳- پگال

۳- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- گوشینگ او کنا مادا کوته کوته لمه شره پولېيکن؟
  - اوته مادا گه پروي آين، كوته جايه لام كاگن؟
    - لاماى مادا كو لام كاگن؟
    - زییپ مالداری او دای کو شی استه اچیاگن؟

🍒 🤻 ياده کېکالي اکوړې هدايته بار ايه کدچال بن:

- ياده كېكالي دو ډلا بن، اي ډلا زييپنا گوشنگي لمېليى او وري ډلا تېنا كناتې لمه بارايه مشورا كېتا اگت كدن.

🧸 ۵- تانک کتابچایه کوچه لکدا:

- یاده کېکالي متنس دو خط کتاب رویدې تانک کتابچایه کوچه لکن.
- یاده کېکالي تانک خوشې دې اي جملا اي وري آنتې املا کدن.
  - یاده کېکالي اي ورېس املستا سم کدن.
  - یاده کېکالي (پړي) کلمای جملایه یتېدن.

ارزیابی:

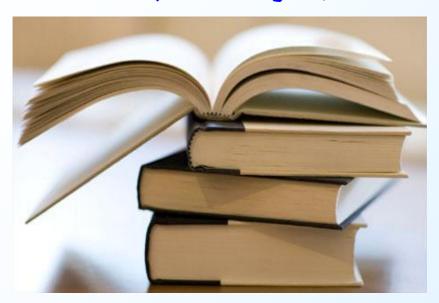
- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟
- -آیا یاده کېکالي متنس املیی لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالې اقتصاد کوچه ماداس رولي درک که بېکن؟

🥏 گوشنگې لام:

بيي بايوي ياده كېكالي تانك آيي لْمـه بارايه كاو جمــــلا كتابچايـــه كوچه لكن او اكالي دواس صنف كوچه پردن.

نو منگل پران

کتاب کو وات منجبکه ایک

هدف:

یاده کېکالي متنس بکار پړیک، لکیک، کتبس اهمیتي او کتاب منجېکه ایک دې پوړا لکني بارایه خلکنا مشکلتي پېندن.

١- آيا پوړه زمانايه كتاب آييك؟

۲ – پوړا خلک لکان کي شره کېگاينچ؟

۳- کتاب ایک پلا خلکنا کاو مشکلی حل بیک؟

پوړه زمانایه کتاب نه آییک او خلک تاریخ او قصایه یادي یاده کیاینچ او اکالا نسل آنتې کداینچ، امېمخول، قصا او افسانا پیري پیري اي

نسلې، وري نسل آنتې انتقال بگاينچ، كووات گه مه قصا بو زيات بينچ او چې ياده نه درگاينچ، يه دنه خلک انوخل شى فكره بينچ گـه مـه قصاينا ننگا كېک كوچه كومک كې. خلک نرم شلا شره تېز لـوړكې دې نشاني كېگاينچ او تي انگر شره درېياينچ گه سه نشاني بو دنې جـا باقي دروي تگايچ، حقيقت كوچه اېلومه كتاب لكيكس آنجوېكي آيک. خلكه مي خاترې گه تېنا نظري، قصيى او تاريخي وره نسل آنتې درن، وري بو كوششېلا كېچين. واړه شره لكان، مالنا پوستنستا شره لكان مېنا كوششنا مثالى شن.

(۰۰۰۵) سال پوړا مصریان پاپیروس موټه پټایه شره لکان کېگاینچ. خوشحالیس اگتي یو گه اول وار چین کوچه کاغذ جوپېن بیک، تــي دې پتای آلمان کوچه چاپس ماشیني کشف بچ، گه یومه جهنس گــڼ ترقي او پوړا پېکس سببي بیک او کاغذېدې ابت هونا شکلېدې کتاب منجبکه ایک.

متنس موټي مقصدي:

پوړا زمانایه کتاب نه آییک، پوړه هوني انسانان تانک فرهنگستا قصایه دې، پوسته، واړه شره، شلا او پټایه شره لکان واسطایدې، وره نــسل آنتې اوړگاینچ، کودن گه کاغذ او چاپس ماشیني منجېکه ایک، کتبس شکلی به منجېکه ایک.

1 - اكوړې كدنا شره عمل كدا:

- یاده کېکالي پنج دقیقا درسې چوپ دورېدې پړدن.
- یاده کېکالي جملایه لړېکالا پلا اي جای تکرار کدن.
  - متنبی اوبارا کڼېدی، وار وارېدې پړدن.
  - ۲ اكورې كلمايه كوچه مترادف كلمايه لادا.

قديم، پوړه هونا، افسانا، رواج، وونا، لکيک، پړيک،

١ – اكورې لغتيلايه جملايه كوچه استعمال كدا.

پوره هونا - وونا

٣- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- درس کو بارایه شی؟
- پوړا زمانا کوچه خلک کو شره لکیک کېگاینچ؟
  - کتاب کو دن منجېکه ایک؟
  - کاغذ کوتي مملکت کوچه جوپېن بيک؟
    - چاپس ماشیني چودې کشف بیک؟

4 - چودې که خط کنوي شې تې آنتې توجو کدا:

- کاغذ او چاپېس ماشني چودې منجېکه ايک؟
- پوړه هوني انسانان لېکيک کو شره کېگاينچ؟

(چودې، كاو او كو) اته كلما شن گه سواليا جوپياگن.

۵- اکوړې متنس خالې جايلايه مناسب کلمايدې پوردا او تانک کتابچايه کوچه لکدا.

تاریخ	کتاب نه آییک او	پوړه
اكسالا	كياينچ	او قــصايه
	کداینچ.	

اكورې جملايه بكارخطېدې تانك كتابچايه كوچه لكدا.

اول وار چین کوچه کاغذ جوپېن بیک، تي دې پتای آلمان کوچـه چاپس ماشینی کشف بچ.

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالي متني بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیي بکار لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي کتاب منجېکه اېکس تاریخ شره مولېکن؟

🥦 گوشنگې لام:

یاده کېکالي کتاب اهمیت بارایه چار سطر مقالا لکن او اکالي دواس صنف کوچه پردن.

دې منگل پړان

آيي او تاتيس حقېليي

هدف

ياده كېكالي آيي او تاتيس حقي پېندن. تې اگتنې كاړ جان او احترمــي كن. متنې بكار پړدن او لكدن.

١- آيي او ببا اېمه شره كاو حق دارياگن؟

٢- اېمه آيي او تاتيس کاو احترمي کېدا؟

۳- اېمه آيي او بباينا زحمتي درک که بېدا؟

آیی او تاتی اولاد شره بو حقبلا داریاگن. اولاد باید، مه حقه پېندن او تېنا بو عزت او احترمي کن، خول گه اي بو واضح حدیث، یه بابته کدوا شی.

(جنت آيي او تاتي پايه لېنه شې) كمې گه آيي او تاتيس عزتي كاگن، ته خلك نه دنيايه خوار بياگن او نه آخرته.

امه پروردگارې حکم کییکن گه الله تعالی دې اوړتا وري کیس بندگیا مه کدا او آیی او تاتی پلا احسان کدا.

کمې گه آیی ببایه قدر شره مولیاگن، تې پوړه اف به نه کاگن، می خاترې گه میدې آیی او تا تي آنتې تکلیف پولا. آیی او تاتي آزار دېکې دې الله پاک ناراض بگا. کووات گه آیی او ببایه بارا یه تاکید بوا شې، امه باید تخل عمل کمان او تې پوړه اف به نه کمان گه تېنا خفگنستا سببي نه بې. آیی او تاتي پوړه باید بو احترامېدې اگت کدمان او تېنا غزتی کمان.

حضرت محمد کی کدا: جب پرټان: (الله پاکس رضیی، آیی او تاتي رضا کوچه شې او الله ځلا س نا رضایتیا آیی او ببایه نا رضایتی کوچه شې). که چودې آیی او تاتي کي او دای راضي تن، الله څلا به راضي آس او که ته ناراض تن، الله څلا به ناراض بگا.

كه چودې كمې اېړگاتې گه الله پاك اوداى خوشحال او راضي بــې، دركار شې گه تانك آيي بباينا عزتي او احترمي كې، رضايتـــستا اســـته اچدن او تل خوشحال رشدن.

متنس موټي مقصدي:

اولاده شره آيي او بباينا كاو حقي شې؟ اولادنا آيي او تاتي پلا سلوكي كووات تې؟ اولاد آيي او تاتېنا حقي كووات جايه كدن؟

فعاليتبلا:

- ۱ ياده كېكالي درسې پنج دقيقا دک دورېدې پړدن.
- ياده كېكالي درسې لړېكالا پلا اوبارا آوزېدې تكراركدن.
- ياده كېكالي تانك آيي او تاتي حقېلايه بارايه كاو اگت صنف كوچه كن.

۲- اكوړې آيت شريفې پردا:

وَقَضَى رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفِّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا (الاسراء/٢٣).

جب پرټان: او الله ﷺ ی فیصلا کېویی سې گه: الله دې اوړتا وري کیس عبادتي مه کې. او آیی او ببا پلا نیکي کې. اگه تېنه پلا تې اودای ایوانیی یا دوکه بوړېني حالته پولیچ، ویی تې آنتې اوف به مه کدې او اوړې اگت سریی مه که او احترمېدې ملتنا اگت که.

۳- اکوړې جملایه شره اگت کدا:

صنفس بالكولي چار ډلايه شره ونټن بن.

- ای ډلا تاتي بارایه اگت کدن.
- دومنگل ډلا آيي بارايه اگت کدن.
- لمنگل ډلا اولاد بارايه اگت كدن.
- چارمنگل ډلا لړېکالا بارایه اگت کدن که لړېکالا تانک یاده
   کېکالي شره کاو حق دارگا.

4- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- درس کو بارایه شي؟
- آیی او تاتیس کاو حقی شن؟
- لړېكالا خواري او زحمت پلا، مكتب بالكوله او داى كو جـوپېن بياگن؟

🔏 ۵- کتابچایه کوچه لکدا:

صنف دو ډلايه شره ونټن بن.

- اول ډلا سدوري خطې دې درسس اول هوني ڵه خطـه مـشق
   لکدن.
- دومنگل ډلا متنس آخروالي لله خطه مشق لکدن، یاده کېکالي تانک منجه خطېلایه اي ورې پلا مقایسا او املاس غلطیا آنشېدن.

ارزيابي:

- ياده كېكالې متن بكار پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالي متن بکار خطېدې لکه بېچان؟
- آیا یاده کېکالي آیي او تاتي حقېلایه بارایه اگت کده بېچین؟

گوشنگې لام:

بیی بایوی یاده کېکالي آیی او تاتي حقېلایه بارایه کاو خــط تانــک کتابچایه کوچه پردن.

یای منگل پران

مهمنس حقي

هدف:

یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن، تانک جامعاس وونا او رواجـه بارایه معلومات پیدا کن او مهمنس حقي پېندن.

- اېمه گوشنگې کودن مهمان اياگن؟
- مهمان نوازي کي آنتې کدن بگا؟
- اېمه تانک مهمان پلاکووات سلوک کېدا؟

افغاني جامعا كوچه مهمان او مهمانداري گڼ جاى دارگا. افغانان تـــل مهمنس عزتي كاگن او كومې گه گوشنگستا كوچه لېن بگاتې، وس پلا، تانک مهمان او داى منع نه كېيكن.

که چودې کوتي پندارا او مسافر کوته گوشينگ شره برابر بې، تي آنتې به بو لوش مسکې دې اوو، چای او ورگ دېيکن او وېله بسترستا غمي کاگن، مي خاترې هر مهمان يا مسافر گه کوتي گوشنگې گيک، مه گوشينگ کوچه چې تيس حقي باييکن. گوشنگوالي مهمنس پېکستا جا، تيس اېک، پيک او چيلاينا او نجکستا مسووليتي تانک شره گورېيکن او تيس چې مشکلستا حل کېيکن، مقصد يو گه افغانان، مهمان نوازي کوچه نام دارياگن. وريک او زييپ، گڼ او چنتي مهمنس عزتي کاگن او تي بيي باييکن.

متنس موټي مقصدي:

افغاني جامعاس وونا او روجي، مهمنس قدر او عزتي او تيس حقي شي.

- ایده کېکالي درسې دک دورېدې پږدن.
- یاده کېکالي جملایه لړېکالا پلا اي جای تکرار کدن.
- ۱- اېمه متن کوچاي کاو مترادف کلما تانک کتابچايه کوچه لکدا:

اکوړې لغتېلاينا معنيي کتاب فهرست کوچه لشدا او جملايه کوچه اچدا.

کودن – قدر – بیی

۲ - اکوړې اوکتنې جواب ددا.

- درس كو بارايه شي؟
- افغانی جامعا کوچه مهمان کو رقم جای دارگا؟
- کودن گه نارینا گوشینگ نه تیاگن افغانننا مادیی مهمان پلا کو رکم چلند کاگن؟
  - مهمان كيس دوستي آس؟

اکوړې عام او خاص نامېلايه پېندا:

حجرا، دیرا، افغانستان، مهمان، اوو، خدمت، کابل، فریده، تحف پانیی، چیلا، گن، چنتا، غیاب، قدر، غزت، احمد.

اکت کدا: ۲- اکت کدا:

صنف له ډلايه شره ونټن بن.

اول ډلا مهمان شره اگت كن، دومنگل ډلا مهماندار شره او لمنگل ډلا افغانننا وونا او رواج شره اگت كن.

عایه کوچه پوردا.	اسب کلمایه دې تانک کتابې	۴– خالي جايلايه منا
گڼ جای	كوچه	– افغاني
		دارگا.
كوچه لېن	او كومې گه.	– تل مهمنس
	تانــــک	
	نه کیکن	

ارزيابي

- آیا یاده کېکالي متن بکار پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیی بکار خطېدې لکه بېکن؟
- آیا یاده کېکالې مهمنس حقېنستا بارایه اگت کده بېچین؟

گوشنگې لام:

بيي بايوي ياده كېكالي! كه چودې اېمه گوشنگې مهمان اې، اېمــه ملتني کووات سلوک کېدا؟ مه اگته موټي کېو تانک کتابچايه کوچه لكدا او اكالي دواس صنف كوچه پردا.

دوای منگل پران

شت كديك او لاړ انيك

هدف

متنس بكارپريك، لكيك اوياده كېكالي شت كدكس فايديى او لاړانكس نقصني پېندن.

- شت كديك خول بكار شي؟
- لاړانکې دې خول بندا بې اعتبار بگا؟
  - آیا اېمه چېکه شت کدېدا؟

شت او لاړ انیک دو متضاد عمل او اي ورې مقابله شن. مسلمانان شت کدکې دې الله څلا س لطف او مهرباني استه اچیکن او لاړ انکې دې الله څلا س غضب او قار پلا دورندور بیاگن.

مي دې اوړتا گه شت كدكې دې الله ﷺ راضي بگا، خلكه منجه به اي صادق او پاک انسان نامېدې شهرت پيدا كيا او قدر او عزتس خاوندي بگا.

لاړ انكالا، خلكه منجه اي بې باور او بې اعتماد شخص نامېدې پېنن بگا او كوته للمې كوچه به كمې شريى باور نه كاگن. شت كديك او لاړ نه انيك اوسه عادت شې گه چنټه گيرې دې انسان كوچه پيدا بگا. يو بو عوامل دارا، كه چودې آيي ببا او لړېكالي مه موضوع آنتې متوجې نه بن او بالكول مچ عادت شره اېلن، گر چې عمر كوچه ته عادت اوداى نه ژنگياگن، دركار شې مه عادت اوداى تېنا پوړه درېن بــې او بـالكول پرجېوېن بن گه لاړ انيك مېنا دنيا او آخرت آنتې كاو ضرر پوليا.

هر دنه كوشش بې گه بالكولنا ذهني مه اشتباه او داى پاک بې، مي خاترې كېتا نه بېمان گه كوتي اگتې بالكوله شره زورېدې قبول كوېمان.خو كودن گه بالكول مي شره مولان گه يو لام تېنې ضرر دارا، كوشش كاگن گه تكرارستا او داى جانه دور رشدن.

یه بارایه بالکوله شره مسخرا مه بې، مي خاترې تېنا روحیي کمزور او منجای پیا او کودن گه عقدا گورېکن، کوشش کاگن گه بو لاړ انن. شت کدکالي انسانان چې جامعاس اعتمادي استه اچیکن او لاړ انکالېنا هیچ کوته اگت شره به کمې باور او اعتماد نه کاگن.

متنس موټي مقصدي:

شت كديك بكار عمل شي،كمي گه شت كدا خلكه منجه اعتباري بو بگا او كمي گه لاړ انا، تانك شخصيتي استاى دېيى، كمې به تي اگتــه شره یقین او باور نه کاگن او تانک محیط او اجتماع کوچه پېکا بگا.

فعاليتبلا:

- ۱ ياده كېكالي متنې دككه پړدن.
- یاده کېکالي متنې ونټتان زور کڼېدې پړدن.
- یاده کېکالي متنس مشکل لغته اي ورې پلا اکټو پــردن او اي ورېس غلطيا درېدن.

ه امه لغتنا معانستا كتاب فهرست كوچه لادا او جملايه يتېدا:

١) شت ٢) لاړ ٣) راضي

۲- اوکتنې جواب ددا :

- خلک شت کدکالا او که لار انکالای بیی باییکن؟
  - شت كدكالا خول خلكه منجه اعتبار دارا؟
- آیا کمی گه لاړ انگاتې سه صحیح مولوېن بې یا شریی قار او مسخرا
  - قار او مسخرا خول منفی اثر کېگا؟

۳- ياده كېكالي تانك منجه كدچال بن:

- ياده كېكالي تانك منجه كدچال بن او شت كــدكس بكارســتا كددن.
  - ياده كېكالي كدچال بن او لاړانكس مچارستا كددن.
    - یاده کېکالي کدن گه کوته لاړ انکالای پېنیکن؟
- ياده كېكالي كدن گه خلك خول شت كدكالا اگته شره يقين
   كاگن.

🎘 ۴- یاده کېکالي تانک کتابچایه کوچه لکدن:

- یاده کېکالي اي وري آنتې متن کوچای کاو جملا املا کدن او اي ورېس املستا اصلاح کدن.
- ياده كېكالي دو ډلا بن، اي ډلا شت كدنا او وري ډلا لاړ بارايه كاو جملا كتابچايه كوچه لكن.
  - هر كوته ډلاس اي اي جني صنف پوړه لكنستا پړدن.

ارزیابی

- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنې بکار خطېدې لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالې شت کدیک فایدا او لاړ انیک نقصان بارایه اگت کده بېچین؟

گوشنگي لام:

بیّی بایوی یاده کېکالي کاو جملا لاړ او کاو جملا شــت کــدیک بارایه کتابچایه کوچه لکن او اکالي دواس صنف کوچه پړدن.

لویی منگل پران

جنگله اودای سم نپاگورېک

هدف

یاده کېکالي تانک وطن جنگل ننگا کېک بارایه فکرکن، جنگلنا همیت او ارزشي پېندن او متنې بکار پړه او لکه بادن.

- جنگل خول ملي سرمايا نامېدې او چېن بگا؟
  - جنگلېلا اقتصاد كوچه كو رول دارياگن؟
- اما جنگلن کوتی مېوا دارکالی موټ دارياگن؟

جنگل اما گڼ ملي سرمايان حساب بگا. كوته دنه گه جنگلاته پــلا غلط سلوک اودای لام گورېن بې، حقيقت كوچه وطن او خلكه پلا غلط سلوک بوا شې. افغانستان شرق، جنوب او شمال کوچه بو جنگل دارا. مه جنگل مهوا او بې مېوا موټه او دای منجه ايوي شن او امه زندگي آنتې قسم قسم فايدا پولياگن. کو دن گه مه جنگلنې بې پامي بې، حق او نا حق کړيک انن بن، چې فايدا منجای پېگا.

جنگله دې وطنس آب او هاويي تصفيا بگا او زندگيس بو بكار محيطي منجېكه اچيي. مه جنگله كوچه برا، پاړيك او گا وړلېن بياگن او سسوي لوړكه اوداى تشانيس بو ضرورتي شره پولياگن. امه وطنس جنگلي بو مېوا والا موټ، اخول پستا، جلغوزا، كويت، سبر او وري بو قسم موټه اوداى جپوي شن گه هر ساله صادراتنا بو گڼ ونټستا جوپېيكن. مي خاترې جنگلنا ننگا كېكي او تي اوداى سم نپا گورېك اما وظيفا او ملي وجيبان شي.كمې به حق نه دارا گه جنگلس اليني موټنستا كټدن. كوتي موټ گه مه جنگله كوچه بو ساله دې منا گڼ بتينچ، كه تې بېخ آنتې ارا مچېمان او كټمان، بو ساله كوچه امكان نه دارا گه وري موټياليك مېنا جايستا درېدن.

که چودې کوته دلیلي دې کوتي موټ جنگلی انن بگاتې، باید تــي جایه وري موټیالک آنچن بې، که یو لام عملي نه بې، بــو رون امــا جنگلن نیست، نابود او منجای پیاگن. کوتي لام گه کاو آخر ساله کوچه بتیک، جنگلنا بو گڼ و نټه منجای پتیک. ابت ضرور شې گه جنگلنا انکستا پوړه درېمان او چې خلکنې، تــي اودای ســم نپــا گورېکس پندستا لړوېمان.

متنس موټي مقصدي :

امه وطنه بو جنگل موجود شن، جنگل وطن اقتصاد کوچه بو گندا اهمیت داریاگن. جنگل کنه سنا (محیط زیست) آنتی بسو فایدا داریاگن. جنگلنا کټکي، چې فایدایه منجای نېیی. امه وطنیې چیې خلک باید جنگله بکار ننگا کدن گه وطنس گڼ سرمایي شې.

فعاليتبلا:

- ۱ ياده كېكالي متنې دككه پردن.
- یاده کېکالي متنې زور کڼېدې پړدن.
  - یاده کېکالي متنې ونټتان پړدن.
- ٢- اكورې لغتنا معنيي كتاب فهرست كوچه لادا او جملايه يتېدا.
  - ۱) موټ ۲) نپا ۳) تشان اوکتبلا:
  - ۳- اېمه جنگله ارزش بارايه كو فكر دارېدا؟
    - اي وطن آنتي جنگل کاو فايدا دارياگن؟
    - که جنگل نه تن خلکنی کو نقصان پولا؟
    - خلک باید جنگله پلا کو سلوک داراتن؟

- ياده کېکالي اکوړې جملايه پړدن او تانک منجه کدچال بن:

- یاده کېکالي تانک منجه مشورا کن او جنگله بارایه تانک نظرستا لروېدن.
  - یاده کېکالی جنگلنا نپیی کددن.
  - یاده کېکالی جنگلنا انکستا نقصنی کددن.
  - یاده کېکالي متنس مفهومستا موټي اوسادي جبېدې کددن.

🧘 ۵- تانک کتابچایه کوچه لکدا:

- ياده كېكالي درسېس اول پرگرافي اي وري آنتې املا كدن.
  - اي ورېس املستا غلطيا درېدن.
- _ ياده كېكالي اي لغت تانك خوشې دې انتخاب كن او جملايه يتېدن.

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالې متنس املیی لکه بېکن؟
  - آیا یادہ کېکالي متن بکار پړه بېچان؟
  - آیا یاده کېکالي جنگنا اهمیتي پېنکن؟

گوشنگې لام:

بيي بايوي ياده كېكالي كه وري كوتي موټنا نامه ياديي تن، تانك كتابچايه كوچه لكن او اكالي دواس صنف كوچه پردن.

چدې منگل پړان

ټوک

هدف:

- یاده کېکالي مولان گه ټوک کدکې دې ازنا ایا، ازنا صحت شره
   بکار اثر دارا او متنس بکار پړیک او لکیک شي.
  - ټوک کيس بيي اورياگن؟
  - خلک ټوک کو خاترې کدياگن؟
    - اېما كوتي ټوك يادو شې؟

اي سادا او اپړن آدمي بهلول گوشينگ پلا همسايا آييک.
اي دواس مه آدمي آنتې خط اېچ. کووات گه يو آدمي سـواد نـه داراييک. خط بهلول آنتې پړيک خاترې نېچان او کدکن: ياشيخ! دو خواهش دارياگم؛ اول يو گه خطې پړه تا دېم، دو منگل يو گه خط محرم شې، پړيک دنه کړېنسې بند کيا گه نه اره يا.

متنس موټي مقصدي:

آدمي سادا او بې سواد آييک. خط لکيک او پړيک شره نه مولېگايک. بې سوادي مشکل خاترې خط پړيک آنتې احتياج آييک او وري يو گه بو سادا آييک. سه مي شره نه مولېگايک گه کمې خط پړگاتې تيس کاړ بند کېک آنتې ضرورت نه شي، سه هرومرو اربيي.

ياده كېكالېنا فعاليتېليي:

- ۱ ياده كېكالي متنې دک دورېدې پړدن.
- یاده کېکالي وار وارېدې متنې اوبارا کڼېدې پړدن.
  - یاده کېکالي ټوکې پړدن او موټا معنستا کددن.

- ۲- اکوړې لغتنا معنیی کتاب فهرست کوچه لادا او جملایه کوچه یتبدا.
  - ۱) اپرن ۲) همسایا ۳) گوشینگ

?

۳- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- سادا آدمي خط خول بهلول آنتې پړيک خاترې نېچان؟
  - مه آدمیس گوشنگی کی گوشینگ پلا و کا آییک؟
    - یو آدمی شیخ او دای کو خواهش دارگاییک؟

۴- ياده كېكالي اكوړې جملايه شره اگت كدن:

- یاده کېکالي ټوکې پړدن او شریی کدچال بن گه ټوک کو بارایه شي.
- ياده كېكالي دو ډلا شره ونټن بن. اي ډلا سواد اهميت بارايه او وري ډلا بې سوادي ضرر بارايه تانک منجه مشورا كن او گر هــر كوته ډلاس اي،اي ياده كېكالا صنف پوړه نظرستا كددن.
- ياده كېكالېنا كه كوتي وري ټوك ياديى تن وارېدې صنف پوړه تستن او ټوك كددن.

🔏 ۵- کتابچایه کوچه لکدا:

- ياده كېكالي ټوكې كتاب روېدې تانك كتابچايه كوچه لكدن.
- یاده کېکالي متنې دو خط تانک خوشې دې اي وري آنتې امــــلا
   کدن.
  - ياده كېكالي اي ورېس املستا غلطيا سم كدن.
    - یاده کېکالي (سواد) لغتې جملایه یتېدن.

ارزيابي

- یاده کېکالي متن بکار پړه بېچان؟
- یاده کېکالي متن بکار خطېدې لکه بېچان؟
  - یاده کېکالې ټو کس مفهومي کده بېکن؟

گوشنگې لام:

بیی بایوي یاده کېکالي اي نونگي ټوک تانک کتابچایه کوچه لکن او وري دواس صنف کوچه پړدن.

پنجي منگل پران

امه لامېس كسبگري

هدف

- متنس بكار پړيک او لكيک، وطنې كسبگرنا لمېنستا اهميت او ارزشستا پېنكي او تېنې گران انچېدې تاريک شي.
  - دېوړي کسب کوچه کوتي ڵام شره پولگا؟
    - دېوړ کوتي ټوټايه وېيگاچدن؟
    - اېمه کوته کوته کسبگره پېنېدا؟

امه وطنه بو پوړه زمانا دې منا مختلف کسبگر اخول:

تشان، آیینگر، چاینک او پیالا شره بترا انکالا، خاشخاش، پاچ دانا، کو نجد دانا او دای ابتدایی قسمېدې تیل کنکالا، ناور، دېوړ او وري لام کېگایینچ گه ابت به ایلای جایه کوچه لمه مصروف آین.

مه کسبگره کوچای اي دېوړ آس گه بو چيرې خلکنې لام او خـــدمت کيا.

پوړا دېوړ ټوټا (پاواک) چادر او پټو وېيگاييک. بو خلک او دای چــېلا جو پېگاينچ او بو کم پېسايه دې خلکنا مشکلي حل بگاييک.

كووات گه ابت فابريكا بو بينچ او سدوري ټوټا توليد بينچ، دېوړنا لمه به بند بيك.

دېوړان ابت کېولا څادر او پشمي پټو جوپياگن. خلک مه پټويـــه بـــو ميناېدى گورېيکن او زمستنې شريى تپوا وټېيکن.

دېوړي بو بكار كسب شې، مي خاترې گه خلكنې ټوټا جوپياگن او تېنا مشكلستا حل كېيكن.خو اي اگت گه شريى بايد افسوس كمان يو شې گه دېوړ كووات گه خلكنې گڼ خدمت كيا، خلكه منجه تخل گڼ مقام نه دارگا او خلك تېنې بو اكوړې مقام قايل بوي آين.

دېوړ او چې وري کسبگر احترمس وړي آين، مي خاترې گـه تـه اي کسبس خاوندني آين او مه کسب واسطايدې خلکنا مشکلي حل بگـا. مي بجای گه خلک کسبگرنې کم آنچېدې نه تارن، درکار شې گه تېنا

مقامي جامعا كوچه اوړې او احترام آنچېدې لشدن. اخول حديث شريف کوچه گه مرېوا شي.

(الكاسب الحبيب الله) كسب كر الله على س دوستى آس.

متنس موټي مقصدي:

كسبگر امه خلكني بو با ارزش لام كاگن، او خلكنا مشكلي حـــل کبیکن.

خلک باید تېنې کم آنچېدې مه تارن او تېنې احترام قایل بن. خــول گه كسبگر الله څلا س دوستنې آين.

فعاليتبلا:

- ۱ ياده كېكالي متنې دككه پردن.
- یاده کېکالي متنې ونټتان اوبارا کڼېدې پړدن.
- یاده کېکالی مشکل لغته پردن او معنا کدن.
- ٢ اكوړې لغته معنا او گر جملايه كوچه يتېدا. لغتنا معنيي كتـــاب فهرست كوچه لادا.
  - ۳) چیرې ۱) دېوړ ۲) چېلا

٣- اوكتني جواب ددا:

- کسبگر خول احترمس وړي آين؟
  - دېوړ کو وېيگا؟

- که کسبگرنه تنای کو بگاییک ؟

👸 ۴- ياده كېكالي كدچال بن:

- ياده كېكالي كدن گه دېوړ كووات كسبگرآس؟
  - یاده کېکالي کدن گه دېوړ کو وېيگا؟
- ياده كېكالي دو ډلا بن، تانك منجه مشورا كن او دېوړ بارايــه خلكنا بيي او مچ نظر بارايه اگت كدن.

🥻 ۵- کتابچایه کوچه لکدا:

- یاده کېکالي اول پره گرافې کتاب روېدې تانک کتابچایه کوچه لکدن.
- ياده كېكالي امه جملاى (دېوړي بو بكاركسب شې، مي خاترې گه خلكنى ټوټا جوپياگن) اي ورې آنتې املاكدن.
  - اي ورېس املستا غلطيا درېدن.
  - یاده کېکالي (پاواک) لغتې جملایه یتېدن.

ارزیابی:

- یاده کېکالې متن بکار پړه بېچان؟
- یاده کېکالي متن بکار خطېدې لکه بېچان؟
- یاده کېکالي لامای کسبگرنا نامه کده بېچین؟

🥏 گوشنگې لام:

ياده كېكالي چې كسبگرنا نامه كتابچايه كوچه لكدن او وري دواس تانک لړېکالا آنتې لړوېدن.

شور منگل پران

مكرجن شيالوكا

هدف:

ياده كېكالي پران مفهوم شره مولان، متنې بكار پرتا او لكت بادن او متنې متنې نونگي لغته ياده كدن.

- شیالوکا کووات جناور آس؟
- شیالو کا گوشنگی حیوان آس یا دشتای؟
- که شیالوکا پوړه کوتي کوریی یا بانگا ایک، کو سلوک ملتني کېگا؟

كدياگن گه اي مكرجن شيال اېړگايبک گه اي بې دفاع او بې ضــرر گونگوشتكې تانک مكر او فرېبې دې آنشېدن او ادن.

گونگوشتک باغې کوچه گرگاچ او تانک جانستا مېوا او دانا يــه دې سېر کېگاچ.

کودن گه شیالوکای گونگو شتک لشچان، جانه دک درېکن، گونگوشتک بې خبر، میدې گه شیالوکای چل جیچان، شیالوکا آنتې وکا بچ، الي دنه شیالو کای چاټ کېکن او گونگوشتک دوره درېچان. بېچارا گونگوشتک حیران او وار خطا گه مه مکار او ظالم شیالوکا اودای کووات جانه یلاکدن.

گونگوشتکی تانک عقل اودای آلام گورېکن او شیالوکا آنتی کدکن: توگه یاو گڼ شکار کېکی، تېنه آنتی درکار شی گه الله ﷺ س شکری ادا کیا. بی عقل شیال مه اگتېدې بلیک، دوره لوسېکن گه الله ﷺ س شکري ادا کدن، یه دنه گونگوشتک دوریا پرنگچ او اوباري موټ شره نېچ او شیالو کا آنتی کدکن: ته بو نا پرجوا شیالوکا آی گه نعمت الا اېوای نه شی او شکر کنگی.

متنس موټي مقصدي:

قصا مکرجن شیالوکا او بې ضرر گونگوشتک بارایه شې، مکر او حیلا کاو مچ شې، صداقت او بې ضرري کاو بکار لام شې.

- ۱ ياده کېکالي درسې دک دورېدې پردن.
- یاده کېکالي درسېس جملینستا لړېکالا پلا اکټو تکرار کدن.
  - اي ياده كېكالا شيالوكاس مكرستا بارايه اگت كدې.

- وري یاده کېکالا گونگوشتکس صداقت او تیس فکر کېک بارایه اگت کدی.

٢- مترادف كلمايه يبندا.

حبلا، مکر، حبران، دریان، شیالوکا، گونگوشتک، شکر، منیک.

- دو حرف گه اوړ او اکوړ جېن بياگن (:) تېس معنيي کو شي؟
  - كوتي كلما گه سواليا جوپياگن ته كلمايه پيداكدا.

٣- اوكتبلا:

- شیالو کای خول تانک جانه لوا وایویی ایک؟
- مكرجن شيالوكا درسي اوداى اېمه كو مطلب گورېكو؟
- گونگوشتک کو رقمېدې شيالو کا دورې او دای پرنگچ؟
  - نعمت اول ابن بگا یا شکر اول کنن بگا؟

﴾۔ يادہ كېكالي اگت كدن:

صنف دو ونټي شره ونټن بن.

اي ډلا شيالوكا او وري ډلا گونگوشتک بارايه اگت كدن او دوينا بكار او ناكار خصوصيته بيان كدا.

🔏 🕒 تانک کتابچایه کوچه لکدا:

صَّنف دو حصا شره ونتن بن.

اي ډلا شيالوكا مكر او فرېب او وري ډلا گونگوشتكس عقـــل او تدبير بارايه، كاو خط تانك كتابچايه كوچه لكن.

دویه ډلا تانک املستا تبادلا او تی اصلاح کدن.

ارزيابي

- آیا یاده کېکالي متن پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالې متن کوچای مشکل لغتنې جملا جوپې بېچین؟
- آيا ياده کېکالې گونگوشتک او شيالو کاس قصيى تانک جبېدې کده پيچان؟

🥏 گوشنگې لام:

یاده کېکالېناکه کوتي وري قصایادي تې، کتابچایه کوچه لکدن.
 که چودې تانکې یادیی نه تې، گوشینگ ورې او دای او کټ کې او ته قصای تانک کتابچایه لکدن او وري دواس تانک همصنفېننې ارېوېدن.

ستيومنگل پران

متلبلا

هدف:

- ياده كېكالي متنې بكار پړه او لكه بادن، متلنا معنا او مفهوم شره مولان او يتېكستا جايه پېندن.
  - خول خلک اگته کوچه متل کدیاگن؟
    - اېما متل خوشو آلياگن؟
    - اکوړې متل کو بارایه شن؟
    - ۱ واړ تانک جايه گران شي.
    - ۲ شوړينگ گه نه لشې نه غپکې.
      - ٣- پوړا پاته، خو پچبل به تاراته.
        - ۴– پړکم جا، پړکې جام.
  - ۵- پوې شرای اوریک، آسک شره نیک.
  - ٦- مهمنس كو پوړيي جا، كو عذري كه.
    - ٧- سېمه سات، سېمه مسلات.
    - ۸- تال ته اوبارا، سانگ گه ککرا.
      - ٩- تانک عملي، پنده يارني.
    - ۱ اړموړوا دې انگ موړوا بيي آس.

متنس موټي مقصدي:

متل شفاهي ادبياتس اي ونته شي، گه هر كوته متلس يتبكستا جاي معلوم شي. خلک متله اي موضوعس اثبتستا خاترې كديكن.

ياده كېكالېنا فعاليتېلى:

- ۱ ياده كېكالى متله دک دورېدې پردن.
- ياده كېكالى متله ونټتان اوبارا كڼېدې پردن.
- ياده كېكالى متله پردن او مفهومستا كددن.
- ۲ ياده كېكالى اكوړې لغتنا معنيى كتاب فهرست كوچــه لادن او جملایه یتبدن.
  - ۱) پچبل ۲) پریک ۳) سانگ

3- ياده كېكالي سره كدچال بن:

- یاده کېکالی متله شره اگت کدن.
- ياده كېكالى اوته متل گه تانك آيي ببايه اوداى ياده كېچين، تي صنف کوچه مرېدن.
- یاده کېکالی تانک منجه متله بارایه مشورا کن او تی بارایه اگت کدن

۴- یاده کېکالي تانک کتابچایه کوچه لکدن:

- یاده کېکالي کتاب کو چای چار متله تانک کتابچایــه کو چــه لكدن
  - یاده کېکالي دو متل تانک جانای کتابچایه کوچه لکن.
    - ياده كېكالي اي متل اي وري آنتي املا كدن.
      - یاده کېکالی اي ورېس املستا سم کدن.

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالی متنی بکار پره بېیکن؟
- آیا یاده کېکالی متنس املیی لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي متلنا یتېکستا جایه پېنه بېکن؟
- آیا یاده کېکالي کوتي نونگي متل کده بېچان؟

گوشنگي لام:

بیی بایوی یاده کېکالي دو نونگي متل تانک کتابچایه لکن او اکالي دواس صنف كوچه پردن.

اشتيو منگل پړان

امه افغانان آیس

هدف:

- ياده كېكالي افغانيت او وطن بيى باينيس روحيي جانې كوچه تقويا كدن، متنس مفهوم شره مولان، متنې بكار خطېدې لكه او پړه بادن.
  - ١- اېمه وطنس نامه كو شې؟
  - ۲ كمي گه افغانستنه زندگي كاگن ته كه آين؟
  - ٣- كمي گه بېگانا نپايدې وطنه ڵام كيا، سه كو آس؟

افغانستان افغانننا وطني شي. هر كمي گه افغانستني آس افغان آس. چي افغانان وظیفا داریاگن گه اکتو وطنستا آباد کدن او دشمنستا مقابلایــه اي آست تستن. افغانننا مختلف نامه شره ونتكي، نفاق وېك دې اوړتا شره ونتن بن او هر كمي كبولا تانك قوم بارايه فكركن، مي اوداى اما دشمننن فايدا گورياگن او كوشش كاگن گه افغاننه اي ورې پلا دشمن كدن. هر كمي گه افغانستنه هر قوم، قبيلا، جب، دين او مذهبه زندگي كيا، وطن پوړه برابر او مشترك مسووليت دارا. ميسي خـاترې چــې او دای پورا امنی افغان بیک اساسی اهمیت دارگا او تی پــشکن وري شيلاً. مي دې اوړتا کېتا نه بېمان گه وري فکر کمان. کمې گه پرايــــا نپایه لام کیا، سه نه بیا کېتا گه جاني شره افغنس نامه جادن افغاننني دركار شي گه دشمن اگتني كاړ نه جان، لېونگري او ايگري پندېـــدې تانک وطن ننگا کېک او آبادي بارايه فکر کن.

متنس مو ټي مقصدي:

افغانننا وطني افغانستان شې، هر افغان تانک وطن ننگا کېک بارايــه مسووليت دارا گه تي آباد کېک کوچه کوشــش کـــې او دشـــمن مقابلايه وطن او دای دفاع کې.

فعاليتبلا:

- ۱ ياده كېكالي متنې دككه پردن.
- ياده كېكالي متنې ونټتان اوړې اوزېدې پړدن.
  - ياده كېكالى متنس مشكل لغتى پردن.
- یاده کېکالي متنې پړدن او مفهومستا سادي جبېدې کددن.
- ٢- اكورې لغتنا معنيي كتاب فهرست كوچه لادا او جملايه يتېدا.
  - ۱) اکټو
  - ٢) كبولا
    - ۳) پرایا

- ياده كېكالى افغاننه مسووليت بارايه اگت كدن.
- یاده کېکالي کدن گه افغانستنس ننگا کېکي خول بو ضرور شې؟
- یاده کېکالي دو ډلا بن،اي ډلا افغاننیا دوستان او وري ډلا
  - افغانننا دشمننه بارایه کدچال بن.

- ۴- افغاننه بارایه کاو خط تانک کتابچایه کوچه لکدا.
- ياده كېكالي متنس اي ونټه اي وري آنتې املا كدن.
  - افغاننه بارایه اي موټا مقالا تانک کتابچایه لکن.
    - ياده كېكالي (نپا) لغتې جملايه يتېدن.

ارزيابي:

آیا یاده کېکالې متن بکار پړه بېچان؟ آیا یاده کېکالې متن بکار لکه بېچان؟ یاده کېکالې متنس مشکل لغتنې جملا جوپې بېچین؟ آیا یاده کېکالې متن مفهوم شره مولېکن؟

گوشنگي لام:

یاده کېکالي متن ارتبطه موټا مقالا لکن او وري دواس صنف کوچه پردن.

نويو منگل پران

اما وطنن

هدف:

یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن، نونگي لغته یاده کدن، تانک وطنې دارېلایه او ماله بارایه معلومات پیدا کن.

١- دارېلا كوجك اوداى جوپوي شن؟

۲ – اېمه گوشينگ آنتې وکا دار شن؟

٣- اېمه كودن داره كوچې لام خاترې پېوي آيدا؟

امه چې پېنېمان گه امه گران وطن کوچه بو دارېلا موجود شن، مه داره کوچه رقم رقم شیلاینا کانه، قسم قسم موټنا جنگلي او دمنستا کوچه هر رقم بوتا او گانس موجود شې، گه وري فایدستا پلا اي فایدیی یو شې گه بو رقم رقم مال کوچیی تغذیا او وړیاگن.

اما پشهیی قومن گه بویره دارېلایه دمنه کوچه زندگی داریاگن او تانک اقتصادستا مال او مالداری دې پوړا نېیکن، تېنا ماله مېسه داره کوچه چریاگن او بوتا او گانسستا او دای تغذیا کاگن.

مه خلک گا، گولانگ، برتیک او چنگریک رشیاگن، گولانگ اودای سانگی قلبا خاتری آلام گوریاگن، گا او چنگریک گوشنگنی شیر دبیکن. پوگال شیر اودای جغرات، شاپل، قروت او کړو جوپیاگن گه هم تانکی کتخ خاتری اودای آلام گوریاگن او هم بو ونهستا بازره لگنیکن او گوشنگستا بو مصرفستا الی پندېدې پورا کېیکن.

چاروایه او دای حاصل گورېک کوچه بو مادا رول داریاگن او بو لمېلا تي گرای تنظیم بیاگن.

متنس موټي مقصدي:

دارېلايه کوچه چارواينا ننگا کېکي، تې اودای حاصل گورېک او تـــي شره روزمرا زندگيس پوړا نېکي شي.

- ۱ ياده كېكالي درسې دک دورېدې پړدن.
- یاده کېکالي نونگي جملایه لړېکالا پلا اي جاي تکرار کدن.
  - یاده کېکالي متنې او بارا کڼېدې، وار، وارېدې پړدن.

۲- اکوړې لغتېلايه معنا او جملايه کوچه اچدا:

گانس –گران – تغذیا

۳- اکوړې اوکتنې جواب ددا.

- درس كو بارايه شي؟
- چاروایه او دای کوتی محصول استه اېگا؟
  - کوتي چاروا چیر دېگا؟

اکوړې له جملایه او دای اي جملای نشاني کدا او تانک کتابچايـه کوچه لکدا.

دار داره کالا، مهمان دېکالا، چاروا ننگا کېکالا.

اکوړې متضاد کلمایه پېندا.

- ایک،ابت هوني، پېک، گڼ، چنټي، وېل، خوشال، پوړهـوني، دواس، خپا

۴- ياده كېكالي شربي اگت كدن:

ياده كېكالي لله ډلايه شره ونټن بن، اي ډلا جنگلنا كړكنستا نامــه گوردن.

وري ډلا گوشنگې مالنا نامه گوردن.

لمنگل ډلا كوتي حاصل گه گا او گولانگ اوداى گورېن بگا نامــه او چبدن.

۵- تانک کتابجایه کوچه لکدا:

- ياده كېكالي درسېس اول لله خطېلايه تانك كتابچايــه كوچــه بكار خطېدې لكدن.
- ياده كېكالي اي وري آنتې دو خط املا كدن، اي ورېس امليـــى اصلاح كدن.

ارزیابی:

- آیا یاده کېکالي متني بکار پړه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیی لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالې امه وطنې حیوانتنا نامه گورې بېکن؟

گوشنگې وظيفا:

- بو بيى بايوي او تكړي ياده كېكالې!كوتي چاروا گه اېمه گوشينگ ننگا كېووآن، نامه تانك كتابچايه كوچه لكدا او اكالي دواس صنف كوچه پردا.

وست منگل پران

شاپل

هدف:

- ياده كېكالي شاپل جوپېك شره مولان او تيس اقتصادي اهميتسستا درك كدن.

متنى بكار پره، لكه بادن او نونگي كلمايه معنا شره مولان.

- شاپلس وري نامېليي كوتي شن؟
  - شاپل کی او دای جو پېن بگا؟
- شاپل صحت آنتې كاو مفيد شې؟

شاپل اي قوي غذا شې گه امه وطنه مالدار خلک چير او دای، ابتدايي شکلېدې جوپېيکن. کودن گه شير گايې او دای گورېکن، شيرگرم حالت کوچه ملتني، اوسه مايا گه پوړاتې تيار او جپوا شې، تعين بوا اندازايه

کوچیی واییکن او ظرفی ایکه گرم جایه جبیکن. دو ساعت آپېت شیر اخول جغرات کوی بجوا تگا، گر تي لم انگار شره جبیکن او قاشق یا استېدې لم لم شاپلې ورگستا اودای جدا کېیکن،کودن گه شاپل اکټو بیک، ایکه خاص چپړک یا جالي کوچه واییکن گه ورگي اودای پل بې. کودن گه ورگي اودای اودای پل بې کودن گه ورگی اودای اودای جدا بیک، چگي یا شبلل کې دې تلم تلم کېیکن. لون شریی وایاگن او اي یا دو دواس پتای شاپل اېک آنتې تیار بگا.

خلک مي خاترې گه شاپلې بو چير ننگا کدن، لوپکوا ورگې کوچه بو لون واياگن او ايکه گڼ چاټي يا کوتي وري ظرفې کوچه شاپلې کوچيی واييکن، يو شاپل کاو مای، حتی اي سال جا به لونې واسطايدې بکار ننگا بگا.

ایلای خلک شاپل پلا تیس ورگی گه تی آنتی (شاپل ورگ) کدیاگن اییکن. امېمخول شاپل جوپېک گالایه گه کوتی ورگ او دای جدا بگا، تـــی آنتـــی (ایله پیت) کدیاگن گه سه به اېن بگا.

امه وطنه دوراړ منطقایه کوچه گه شاپل جو پېکس وسایلی موجود نه شن، خلک غیر فني او ابتدایی شکلېدې شاپل جوپیاگن او لونې زورېدې بو چیر ننگا کییکن، خو ابت شاره کوچه شاپل اساسي او فني طورېدې جوپېن بگا. تي کوچه لون او وري مواد معین اندازایه واین بیاگن او مخصوص قـوطې کوچه جای په جای کېیکن گه بو دنې جا بکار او استفاداس وړي تگا. شاپل آنتې ایلای خلک، کراړک، لپا، ختک او میلان به کدیاگن.

متنس موټي مقصدي:

شاپل اي صحي غذا شي او امه وطني مالدار خلکنا اقتصادستا گڼ ونټه جوپېيي. خو ابت جا دوراړ جايه کوچه شاپل غير فني طورېدې جــوپېن بگا او منظم بازار نه دارگا.

1- ياده كېكالېنافعاليتېلى:

- یاده کېکالي درسې دک دورېدې پږدن.
- ياده كېكالى جملايه معلم صاحب پلا اكتو تكرار كدن.

۲ - اکوړې لغتېلايه معنا او جملايه کوچه استعمال کدا:

– شاپل– ترم – ننگا

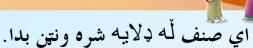

3- اوکتنې جواب ددا:

- درس کو بارایه شی؟
- شاپل کوچه لون خول بو واین بگا؟
- شاپل مالدار خلکه اقتصاد کوچه کاو رول دارگا؟
  - آیا شاپل فنی شکلېدې به جوپگا؟
- خلک تانک شاپلستا بو دن ننگا کېک خاترې بايد کو کن؟
- امه وطن كوچه شاپل غير فني قسمېدې جوپېن بگا او كــه فنــي شكلېدې؟

- كوتي شاپل بكار شاپل تگا؟

۵- اکت گدا:

اي ډلا چير شره اگت کدا.

وري ډلا لونې شره اگت کدا.

لْمنگل ډلا وري كوتى مواد گه شاپل كوچه يتېن باگن اگت كدا.

🮉 🍾 کتابچایه کوچه لکدا:

کوچــه	كتابچايه	تانک	او	پوردا	دې	كلمايه	مناسب	جايه	خالي	- 1
									.1	لكدا

وسايلي	دو چه ده	دوراړ	aai
ابتدايي	او	خلک	موجود
ننگا کېيکن	بو	او لونې	شاپل
		. خو شاره	
		ِ بگا.	

- متن کو چای دو جملا مشقی او بکار خطېدې لکدا.
- لكنې تانك منجه اي ورې پلا تبادلا كدا او اي ورېــس غلطيـــا
   درېدا.

ارزيابي

- آیا یاده کېکالې متن بکار پړه بېچان؟
- آیا یادہ کېکالي متنس املیی سم که لککن؟
- آیا یاده کېکالې شاپلس جو پېکستا بارایه اگت کده بېچين؟

گوشنگي لام:

بیی بایوی یاده کېکالې! اېمه او ته موادنا نامه کتابچایه کوچه لکدا گه گایېس شیرستا او دای جوپېن بیاگن.

وستو اي منگل پران

گوماڼا

هدف:

ياده كېكالي متنې بكار پړه او لكه بادن، نونگي كلمايه پېندن. طبيعــت بارايه معلومات استه اچن او نباتات اهميت شره مولان.

- گوماڼا کي لشچين، کووات شکل دارياگن؟
  - گوماڼا كوته فصله پيدا بياگن؟
    - اېمه کودن گوماڼا اېوو شن؟

گوماڼا (زمين پې) اي بو فايدا داركالا نبات شې، گه انسانان او داى هم سسوي او هم تازي لام گورياگن، گوماڼا اكثر باره پيدا بياگن او خلک

تازي لديكن. كوته جايه كوچه گه بو پيدا بياگن، خلک سسلېيكن او بو اوړې قيمتېدې لكنيكن.

كووات گه گوماڼاينا وري نامه سنگېس پې شې، اخول پې كوى قــوي مواد دارگا او صحت آنتې بو فايدا پولېگا.

گومانا له قسم شن:

١- اوته گوماڼا گه رنگه شامېک تگا، تېنې دېوانا گوماڼا کدياگن، مــه قسم گوماڼايه خلک نه اېيکن.

۲ - اوته گوماڼا گه رنگه شلېک رنگې آنتې و کا تگا او پټيي گڼ تياگن،
 ته گوماڼايه خلک هم تازي او هم سسوي پچلېيکن.

-7 او ته گوماڼا گه بو اندازایدې دارېلایه کوچه الېني بیاگن، مه گوشي گوماڼا نامېدې به یاده بیاگن.

له منگل قسم گومانا چې كوچه اصل او قيمتي گومانا شن.

گوماڼاينا سوداگري، زيات مېسه گوماڼايه خوش کېيکن او بو زيات ملې دې گورېيکن.

گوماڼا انوخل نبات شې گه ريشا نه دارگا، ورگې آنتې ياو ضرورتي نه شې او کاو دوسه کوچه سنگې او دای کنا نياگن.

متنس موتي مقصدي:

گوماڼا اي مفيد نبات شې، امه وطنه بو پيدا بگا، خلک تـي تـازي او سسوي لديكن، سسوي گوماڼايه خلک اوړې قېمتي دې لكنيكن.

٢- فعاليتېلاء

- یاده کېکالي متنې دک دورېدی پردن.
- یاده کېکالي درسس نونگي جملایه معلم صاحب پلا اکټو تکرار
   کدن.
- یاده کېکالي معلم صاحب پلا اکټو اوته جایلایه لشدن گــه تــي
   کوچه گوماڼا یا زمېنس پی پیدا بگا.

٣- اوكتني جواب ددا:

- گوماڼا کوتي موسم کوچه زمېن او دای نياگن؟
  - گوماڼا کاو قسم شن؟
  - گوماڼا کوتي جايه اليني بياگن؟
  - گوماڼا نبات شي او که وري شي؟

۴- یاده کېکالي اگت کدن:

صنفس یاده کېکالیا لُـه ډلایه شره ونټن بن، هر ډلا اي آي رقــم گوماڼایه شره جدا، جدا اگت کن.

- یاده کېکالي وري نباتنه بارایه تانک منجه مشورا کن او گر تانک نظرستا صنف پوړه کددن.

۵- تانک کتابچایه کوچه لکدا:

- یاده کېکالي متنس چار خط اي وري آنتي املا کدن.
  - یاده کېکالي اي ورېس املي اصلاح کدن.
- ياده كېكالى اكوړې لغته معنا او جملايه كوچه يتېدن:
  - 1 زمین پې ۲ − الیني ۳ − مل

ارزيابي

- آیا یاده کېکالې متن صحیح پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیی بکار لکه بېکن؟
  - -آيا ياده كېكالي گوماڼا پېنكن؟
- -آیا یاده کېکالي گوماڼا فایدا بارایه اگت کده بېچین؟

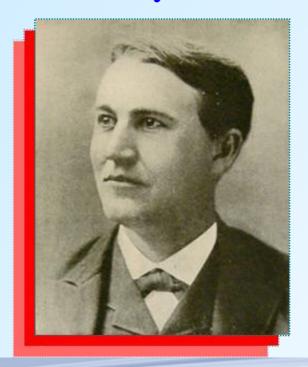
گوشنگې لام:

یاده کېکالي گوماڼایه بارایه تحقیق کن او اکالي دواس تانک معلومتستا صنف کوچه کددن.

وستو دومنگل پران

بشرس گن خدمتگار

هدف:

- ياده كېكالېنا عالمنه او مولېكالې پلا آشنايي او تې لمه اهميت شره مولېك، متنس نونگي لغتنا ياده كېكي، بكار خطېدې لكيك او پړكي شي.
  - اېمه برقې پېنېدا؟
  - برق او دای کوتي لام گورېن بگا؟
  - برقبدې زندگيس ڵمه کاو آسان بياگن؟

اوړې او چېوي شيه دې اوړتا، برق او دای گوشنگ لـوش کېـک او پچليک خاترې به لام گورېن بگا.

مي دې معلوم بگا گه برق انسان زندگي کوچه بو رول دارا او بو شيلا برقي واسطايدې شره پولياگن.

امنې ضرور شې گه وري گڼ گڼ عالمنه منجای اي عالم گـه برقـې کشف کېکې دې، خلکنې بو گڼ خدمت کیکن پېنمان، سه امریکایي عالم (ادیسن) نام دارا گه تانک مولېني او خدمتې دې خلکنا زنـدگیا آرام کیچان.

مه عالمان كودن به منجاى نه پياگن او مدام خلكه منجه زندي آين.

متنس موتى مقصدي:

برق انسان زندگي کوچه مهم شې، بو وسايل برقې دې شاړوي شن، گوشینگ او شار برقبی دې لوش شن.

(ادیسن) گه برقس جوپېکاليي آس، خلکني بو گڼ خدمتگار نامېدې پېنن بوا آس.

ياده كېكالېنا فعاليتېلى:

- ۱ ياده کېکالي متنې دک دورېدې پردن.
- ياده كېكالي متنې ونټتا اوبارا كڼېدې پړدن.
  - ياده كېكالي نونگي لغته پردن.
- ٣- بيى بايوي ياده كېكالې! اكوړې لغتنا معنيى كتاب آخر ونټه لغته فهرست كوچه لادا او جملايه يتېدا.
  - ١) لوش ٢) عالم ٣) مولېني
- ۳- یاده کېکالي تانک منجه مشورا کن او عالمنه لمه بارایه اگـت کدن
- یاده کېکالی مهم شیلا گه عالمنه جوپیچین، تـه شـیلاینا نامـه گوردن.
  - یادہ کېکالی کدن گه برق کی جوپیچان؟
  - یاده کېکالي اي ورې پلا کدچال بن او برقس فایدیي کددن.

- ۴- یاده کېکالي دو جملا تانک خوشې دې کتاب روېدې تانــک
   کتابچایه کوچه لکن.
- ياده كېكالي متنس اوته ونټستا اي وري آنتې املا مرېدن گه نــن پړويى شې.
  - ياده كېكالي (برق) لغت آنتې جملا جوپېن.
- ياده كېكالي برق جوپېكالاس نامه تانك كتابچايه كوچه لكدن او اي ورېس لكنستا سم كدن.

ارزيابي

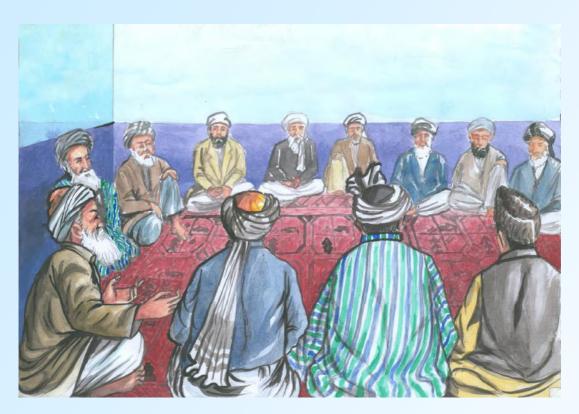
- آیا یاده کېکالي متنې بکار پړه بېیکن؟
- -آیا یاده کېکالی متنس املیی سم لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالې برقېس وسایلنستا نامه گورې بېکن؟
  - آیا یاده کېکالې برقېس کشف کېکالیی پېنکن؟

گوشنگی لام:

بيى بايوي ياده كېكالي اوته شينا نامه كتابچايه كوچه لكدن گه برقې دې چالان بياگن او اكالي دواس صنف كوچه پړدن.

وستو له منگل پران

جرگا

هدف:

یاده کېکالي متنې بکار پړه او لکه بادن، نونگي کلمایه یاده کې بادن او امه وطنس تاریخي او عنعنوي جرگایه پلا آشنایي پیدا کن.

- جرگا کي آنتي کدن بگا؟
- اېمه لامه کوتي مشکل، کودن جرگایدې حل بتیک؟
  - آيا خلکه منجه مشکل خاترې جرگا بکار شن؟

امه وطنه جرگا پوړه هونا وونا او رواج شي.

امه وطنې خلک بو قومي، وطني، لامېس او گوشنگنا ډپنيا او جنجالې جرگايه دې حل او فصل کېيکن.

كودن گه دولت كوچه كوتي گڼ مشكل موجود تىپ، چىپ وطنىپ موليكالي خلك مركز كوچه لړو بياگن، كاو دواس اگــت او بحــث آپېت، اي حلس پنده پيدا او مشكل حل بگا.

امېمخول که چودې کوته پوگاله يا قوم منجه کوتي ډپني تې، ڵي منطقا تې شلداړان سره لړو بياگن او ته قومه يا پوگاله منجه خير اېړني کاگن او مسلای حل کېيکن.

جرگا كېكالي اوته خلكه كوچاى انتخاب بياگن گـه مولېكـالي او تجرباوالا تن او دويه تلنه كوچه، كوتي بل به رابطا نه داراتن او بالكـل بى طرف خلك تن.

ته خلک دویه جانبه او دای اختیارې گورېیکن او انوخل قضاوت کاگن گه دویه جانبنا تي کوچه خیر او فایدیی تې او هم جنجال او ډپنیا حــل بی.

خوشالي دې کده بېمان گه يو وونا کېولا افغانستان کوچه شې او وري وطنه کوچه ياو رواج نه دارگا.

متنس موټي مقصدي:

جرگا مولېكالي او شلداړننا اوته پڼني آنتې كدن بگا گه دو تلنه گــراى خير او آرامي اېړن او خلكنا مشكلي حل كدن. جرگايه اوتــه خلــك شركت كاگن گه قوم او خلكه كوچه نفوذ او عزت داراتن او خلــك تېنا اگتنستا او داى و ټتا نه بياتن.

- ۱ ياده کېکالي متنې دک دورېدې پردن.
- ياده كېكالى جملايه معلم صاحب پلا تكرار كدن.
- كاو جن ياده كېكالي جرگاس نقشي صنف كوچه ادا كدن او دو جن گه تانك منجه دعوا دارياگن دو ياده كېكالي تينا نقشي صنف كوچه تمثيل كدن.

۲- اکوړې لغتېلايه معنا او جملايه کوچه استعمال کدا:

– وونا – شلداړان – لړو

٣- اوكتني جواب ددا:

- درس كو بارايه شې؟
- جرگا کوتي وخت او کوتي حالت کوچه جوپېن بگا؟
  - ډپني او جنجلس حلستا پنده کوتي شې؟

- کوتی جن جرگا کېتا بياگن؟
  - جرگا کي آنتي کدن بگا؟
- امه وطن کوچه گن جرگا کودنه جوپېن بگا؟
- خلک ډپني او جنجالي کي واسطايدې حل کېيکن؟

🧥 ۵- تانک منجه اگت کدا:

یاده کېکالي دو ډلایه کوچه جرگا بارایه اگت کن، مه دو ډلایه اودای اي، اي جن گروپه نمایندگي دې صنف پوړه تستن او نظرستا کددن.

- ٦- مه متنې تانک کتابچايه کوچه تکميل کدا.
- جرگا کېکالي او ته خلکه او دای انتخاب بياگن

- ته خلک دویه جانبه او دای اختیارې گورېیکن

جنجال او ډپنيا حل بي.

یاده کېکالي متن کوچای دو خط اي وري آنتې املا کدن او اي ورېس املیی اصلاح کدن.

ارزيابي

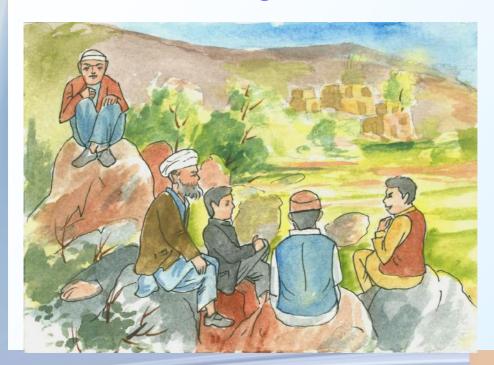
- آیا یاده کېکالي متن بکار پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالې متنس املیی بکار لکه بېکن؟
  - آیا یاده کېکالي جرگاس اهمیتي پېنکن؟
  - آیا یاده کېکالې متنس مفهومي کده بېکن؟

گوشنگی لام:

- جرگا وطن او خلکنې کو فایدا دارا؟ یو اوسه اوکت شې گه جوابستا پنج خطه کوچه تانک کتابچایه کوچه لکدا او اکالي دواس صنف پوړه پړدا.

وستو چارمنگل پړان

وستل

مدف

یاده کېکالي متنې پړه او لکه بادن، نونگي کلمایه یاده کدن. وطنې وونا او وستل پلا اېلن.

- وستل کي آنتې کدن بگا؟
- وستل كوچه خلك كو خاترې لړو بياگن؟
  - اېمه لامه يا منطقايه وستل شي؟

لامې منجای خلکنا لړو بکستا جای گه خلک تي کوچه جرگا او مرکا کياتن وستل کدن بگا.

وستل كوتي شخصي ملكيت نه، بلكې چې لامېس اكټو ملكيتي شې او هر كمې كېتابيا گه لدې تانك جرگا او مركا خاترې لرو بن او مشكلستا حل كدن.

وستل انوخل جای شې گه کوچیی کاټ او فرش وېن نه بگا او مخصوص واړ او لوړیک چوکي جایه وېوي شن او خلک دواسه شریی نیاگن او تانک اگتېلایه کېیکن.

پوړه دنه کوچه گه خلکنا اقتصادي حالتي بو نشوا تگایک، وستل بو همیت دارگایک، خو ابت هر پوگال کوشش کیا گه تانک مهمنه خاترې اي خاص دېرا یا حجرا جو پې او نېک او بحث خاترې او دای لام گورې.

كووات گه افغانان مهمنې بيى باييكن او اېړياگن گه تيس بكار قــدر او عزتي بې، مي خاترې خلكه وستل، دېرا او حجرايه شره بدل كېويا شن. حجرا (مهمانخانا) كوچه خلك كاټ او فرش واياگن او كــودن گــه مهمان پېش بيك، تيار جايې وېوا تگا او مهماندار كوته مــشكل پــلا

دورندور نه بگا. گوشینگوالا کی بیا گه مهمنس بکار عزتی او قلدری كې او مهمنې خوشحالي دې رخصت كدن.

متنس موتى مقصدي:

ياده كېكالي وستلې پېندن، تي اوداى لام گورېک بارايه معلومات پيدا كن، مي شره مولان گه دني وټيک پلا وستل بجاى خلک كي اوداى لام گورياگن.

- ۱ ياده كېكالي درسي دک دورېدې پردن.
- ياده كېكالي جملايه معلم دې پتاى پردن.
- یاده کېکالي متنې نوبتې دې اوبارا آوزېدې پردن.
- یاده کېکالي مشکل لغته پردن او معنیي یاده کدن.
  - ٣- اكورې لغتېلايه معنا او جملايه كوچه اچدا.
    - وستل دورندور حجرا
- ۳- اکورې کلمایه کوچه مترادف کلمایه پېندا او تانک کتابچایـه کو چه لکدا.
- جرگا، وستل، مرکا، سور، سانگ، زمستان، کاټ، ویېند، تغر، ملکیت، او چا.

كلما: كاو حرفه اي جاى بېك او داى اي كلما منجېكه ايگا گه سـه اخول: و _ س _ ت _ ل هركوتي حرف كېولا جانې آنتې كـوتي معنا نه دارگا، اخول و، ل او وري.

سادا نام: گه اي مفرد كلما تې او وري كومې نه دارگاتې اخول: كټ، اس، انگار، شېر، اړ او وري.

مشتق نام: گه دو يا كاو كلمايه او داى جپوا تې اخول: شـــيرپور، شبرشاه او وري.

۴ - اگت کدا:

- پورا خلک وستل کو خاترې جوپېگاينچ؟
  - اېمه كوته جايه وستل لشيچو؟
- وستل كوچه خلك كوته لمبلايه شره پولېيكن؟
- ياده كېكالي وستلس فايدا او نقصان بارايه اگت كدن.
- ۵- اکوړې جملایه کوچه او ته کلمایه پیدا کدا گه سوال جوپیاگن
   او تی لېنه خط کندا!
  - جرگا خول وستل کوچه جوپېگا؟
  - آیا وستل کوتي شخصي ملکیت شي؟
  - وستل کوچه کي آنتې خلک فرش او کاټ نه وياگن؟

ياده كېكالي كتابچايه كوچه لكدن:

ياده كېكالي متنې چارخط اي وري آنتې املا كـــدن او اي ورېــس املستا اصلاح كدن.

ياده كېكالي متن كوچاى دو خط مشقى او سدوري خطېدې لكدن.

ارزيابي

- -ياده كېكالي متني بكار پره بېيكن؟
- -آیا یاده کېکالي متنس املیی لکه بېیکن؟
- آیا یاده کېکالې وستل بارایه اگت کدچین؟

گوشنگې لام:

یاده کېکالي تانک آیي او تاتي او دای تانک لامېس وســـتل بارایــه معلومات گورن او اکالي دواس تانک معلوماتي همصنفېنه پلا اکټــو کدن.

وستو پنج منگل پران

لغمان ولايت

هدف:

ياده كبكالي افغانستنس والايتنستا پېندن، لغمان والايت پلا أشنايي پيدا

كن، متنى بكار پره او لكه بادن او نونگي كلمايه ياده كدن.

- لغمان ولايت افغانستنس كوته ونتستا كوچه چنوا شي؟
  - لغمان ولايتس مركزي كو نام دارا؟
  - لغمان ولايت كوتي تاريخي جاى دارا؟

لغمان افغانستان ولايته كوچاى، اي بكار ولايت شي.

يو ولايت افغانستنس سور آلک ونټه چنوا شې. مهم ولسوالېنا نامه اليشنگ، الينگار او مركزي مهترلام صاحب شي.

لغمان مركز كوچه دو گڼ زيارت موجود شن گه ايكې آنتې مهترلام بابا او وري آنتې نورلام بابا كدياگن. پوړه هوني خلكه او داى يو روايت شې گه مه دويه لېوني آينچ.

لغمان ولايت كوچه تاريخي جايلا بو شن، خو امه مثال طوريدې كله گوش او سراج باغي ياده كېمان.

يه ولايته خلک پشه يي، پښتو او دري جبه دې اگت کدياگن او خلکي بو مالداري او دهقاني شره مصروف آين.

يه ولايته گوم، ډزا، شال، ماش او قسم قسم تركاري كټن با.

لغمان كوچه دو نندي گه اي اليشنگ او وري الينگار نندي نامېدې يـــاده بياگن او مه ولايتس بو سنگېنستا ورگ كييكن، شاړوي شن.

لغمان ولايت پوړا لمپاكا، لمغان او لپگان نامېدې به ياده بوا شي.

لغمان و لايتس خلكي مولبني او تعليمي بيى باييكن او كاو لبسا او مكتببلا كوچيى موجود شن.

متنس موټي مقصدي:

یاده کېکالي لغمان ولایت پلا آشنایي پیدا کن او تي تاریخي، فرهنگي، علمی او زراعتی لحظېدې پېندن.

فعاليتبلا:

- ۱ ياده كېكالي درسې دک دورېدې پړدن.
- یاده کېکالي درسې معلم صاحب پلا اوبارا آوزېدې تکرار کدن.

۲- اکوړې لغته معنا اوجملایه کوچه اچدا:

- سور آلک بکار مالداري
- ابلو علاما(،) جملاينا جدا كېكس نشانيا شې او نامه كاما شې.

۳- ياده كېكالي تانك منجه بحث كن:

ياده كېكالى صنف كوچه له ډلا بن.

- اي ډلا لغمان ولايت معارف شره اگت كن.
- دو منگل ډلا لغمان ولايت زراعت او مالداري شره بحث كن.
- لمنگل ډلا لغمان تاريخي جايېلا او تيس زيارته شره كدچال بن.

4- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

درس كو بارايه شي؟

لغمان چودې چنوا شې؟

لغمنس مركزي نورلام صاحب شې او كه مهترلام صاحب؟ لغمان كوچه كوتي فصل بو بگا؟

🧘 🗴 - ياده كېكالي كتابچايه كوچه لكدن:

ياده كېكالى درسېس اول له خط سدوري خطېدې كتابچايه كوچه لكدن.

- ياده كېكالي اي لغتې تانك خوشې دې انتخاب او جملايه يتېدن.
- اصلاح كدن.

ارزيابي:

- آیا یاده کېکالي متن صحیح پړه بېچان؟
- -آیا یاده کېکالي متنس املیی بکار لکه بېکن؟
- آیا یاده کېکالې لغمان ولایت بارایه کومې کده بېکن؟

گوشنگي لام:

بيى بايوي ياده كېكالى!

گوشینگ دشتا او دای معلومات کدا او لغمان و لایتس ولسوالبنا نامه اكالي دواس صنف كوچه پردا.

وستو شه منگل پران

رقعا

هدف:

- ياده كېكالي رقعا لكيكس اهميتي پېندن، تانك مكتب ادارا آنتې رقعا بكار خطېدې لكه بان او متنې پړه بادن.
  - كاو قسم رقعا لكه ببدا؟
  - رقعا كو خاترې لكن بياگن؟
  - که چودې کمې مريض تې او مکتبې رقعانه گړې، کو بگا؟

محترم ( ) مكتبس أمرصاحب!

السلام عليكم و رحمت الله و بركاته!

صنفس یاده کېکالا بو ناساز آم، تانک درسېلاینې پولتا نه باگم، امېد دارېم گه، اه تانک صنف حاضري کتاب کوچه ناساز باین بم.

بو مهربانيو تي

ابما شه منگل صنفس یاده کېکالا

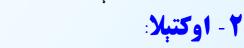
(ياسين)

متنس موټي مقصدي:

رقعاس گرېكي مكتب آنتي خبر دېك شي گه ادارا او صنف تانك یاده کېکالا او دای خبر تی.

فعاليتبلا:

- ۱ یاده کېکالی رقعای دک دورېدې پردن.
- یاده کېکالی جملایه معلم صاحب پلا اکټوتکرار کدن.
  - یاده کېکالي متنې وارېدی زورکڼېدې پړدن.

- رقعا كو بارايه شي؟
- رقعا گرېک مکتب آنتي کو فايدا دارگا؟
- خدای مه کېکن که اېمه او دای کوتي ياده کېکالا ناساز بيک، سه باید تانک مکتبس آمرستا کو رقم خبر کدن؟

۱۹- اکوړې لغتېلايه جملايه کوچه اچدا:

- ناساز
- یاده کبکالا

۴- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- ناساز ياده كېكالي مكتب آنتي خول رقعا گړياگن؟
- ناساز یاده کېکالي گه مکتب آنتې رقعا گړیاگن تانک رقعستا کي شره تصدیق او تائید کېدن؟
  - رقعا کو معنا دارگا؟
  - یاده کېکالي گه مکتب آنتې رقعا گړیاگن، میس فایدیی او نپیی کو

۵- ياده كېكالي كدچال بن .

صنفس یاده کېکالیا دو حصایه شره ونټن بن، اي ډلا رقعا گړېک بارایه او وري ډلا کوتي یاده کېکالي گه یه بارایه بې پروایي کیاتن، اگت کدن او کدن گه مه دویه او دای کوتي لام بکار شي.

٧ - كتابچايه كوچه لكدا:

صنف دو ډلايه شره ونټن بن، اي ډلا ناسازيس رقعيي او وري ډلا رخصتيس رقعيي لکن او تانک معلم صاحب آنتې لړوېدن.

ارزيابي

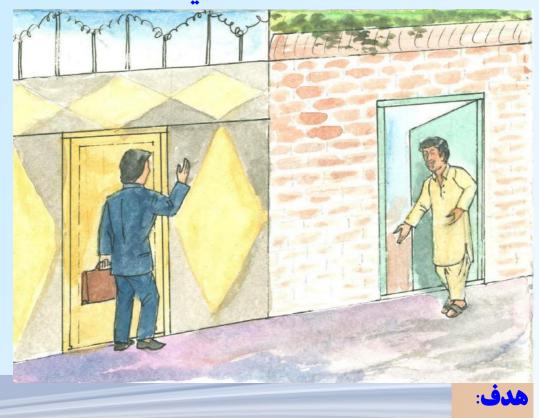
- آیا یاده کېکالي متن بکار پړه بېچان؟
- آیا یاده کېکالي متنس املیی بکار خطېدې لکه بېکن؟
  - آیا یاده کېکالې رقعاس اهمیتي پېنکن؟
  - -آیا یاده کېکالي رقعا لکیک یاده کېکن؟

گوشنگی لام:

بيى بايوي ياده كېكالي، تانك مكتب نامېدې اي مريضي يا ضروري رقعا لكن او اكالي دواس صنف كوچه پړدن.

وستو ست منگل پران

همسایاس حقی

- متنس بكار پړيک او لكيک، ايكه اجتماعس تكالېنا حقي او همساياس حقي او تې پلا بكار سلوک كېكس پندستا پېنكي شي.
  - اسلام دین کوچه همسایا او تیس حقستا بارایه کووات امر بتیک؟
    - امه كاو رقم همسايا دارېمان؟
    - همسايا كوته دنه اي ورې پلا سمړني كاگن؟

همسایا ای ورې شره بو حق داریاگن گه اسلام دین تیس ادا کېکستا امري کېگا. همسایا حق شره تجاوز بو سنگین جزا دارگا. دو گوشینگ گه و کا زندگي کاگن، همسایا نامېدې اوچېن بیاگن گه باید زندگي چې مشکلته کوچه ای ورې پللا کومک کن. خوشحالي کوچه ای ورېس همریی بن او غریبي او تنگدستي کوچه اي ورېس استه درېدن.

همسایا باید هر دنه ای ورې زندگی او دای باخبر تن او کوشش کن گه کو دن به ای وری آنتې زحمت نه پولېن. بو جایه کوچه همسایا لایې دې به پوړا او رون مشکل آنتې پولیاگن. می خاترې گه حادثا بو رون او ناچاپ نازل بگا، کبولا همسایا وری همسایاس کومک خاترې پوله بېگا. انگرششیک دنه، عاجل مریضی (خصوصا وېله)، مالي او وري کومکېلا همسایایه گرای ممکن شې، لایکولي او تاتی گه دوراړ زندگي کاگن، مه عاجل مشکل آنتې پولتا نه بیاگن. می دې اوړتا امه وطن لنې پلا به همسایا دارېمان، کوتي اگت گه گوشنگې همسایا حقې بارایه اوړې کدن بینچ، وطن بارایه به صدق گوشنگې همسایا حقې بارایه اوړې کدن بینچ، وطن بارایه به صدق

همسایا مملکت باید ای ورې لمه کوچه مداخلا نه کن او مـشکلته کوچه ای ورې پلا کومک او سمړنی کن، کودن گه یو حق نظره درېن نه بې، همسایاینا لمه ډپني او جدل آنتې نېگا، مـه همـسایایه منجه لفظي او نظامي ډپني ایا او دویـه تلننـې خطرناک تمام بگا.

متنس موټي مقصدي:

همسايا اي ورې شره بو حق دارياگن.اي همسايا بايد وري همساياس سخت دواس كوچه دركري بې، امه هم پوگال او هم وطن سطحه همسايا دارېمان. تېنې دركار شې گه اي ورېس داخلي لمه كوچه آست اننى مه كن.

ياده كبكالبنا فعاليتبلي:

- ۱ ياده كېكالي متنې دككه پږدن.
- یاده کېکالي متنې ونټتان اوبارا کڼېدې پردن.
  - ياده كېكالي متنس مشكل لغتي پردن.
- اي ياده کېکالا متنې پړدن او وري معنستا کددن.

۲- اکوړې لغتنا معنيي کتاب فهرست کوچه لادا او جملايه اچدا:

- ١) وكا
- ۲) ډپنې
- ۳) دوراړ
- ۳- یاده کېکالي همسایا حق بارایه اگت کدن.
  - یاده کېکالی بيی همسايا بارايه اگت کدن.
  - یاده کېکالی مچ همسایا بارایه اگت کدن.
- یاده کېکالي کدن گه همسایایه پلا کووات سلوک داریاگن؟

۴- کتابچایه کوچه لکدا:

- متنس اي ونتهستا اي وري آنتي املا كددا.
- همسایاس حقوقستا کتابچایه کوچه لکدا.
- ياده كېكالي اي لغتې تانك خوشې دې انتخاب او جملايه اچدن.

ارزيابي

- آیا یادہ کېکالي متن بکار پرہ بېچان؟
- -آیا یاده کېکالي متنس املیي سم لکه بېکن؟
- -آيا ياده كېكالي متنس مفهوم شره مولېكن؟
  - آیا یاده کېکالي همسایاس حقي پېنکن؟

گوشنگې لام:

بيى بايوي ياده كېكالي همسايا حقوقه بارايه كاو خط لكن او اكالي دواس صنف كوچه پردن.

وستو اشټ منگل پران

وطن

هدف

- متنس بكار پريك او لكيك، نونگي كلماينا ياده كېكي او شعرس مفهومستا پېنكي شي.
  - وطن کي شره بو گران شي؟
  - اېمه تانک وطن بارايه کاو معلومات دارېدا؟
    - امه وطنس نامه كو شي؟

ای میسنی گبسران وطنسه
تسه پسو آی شیسر مردنا
النسی شبر اوبساری تسی
گه چساررای بساتسورنا
مرچسل آی اړودېنا
او زانگو آی سربازنا
تبنه نامه او دای قربان بسم
مینی گوشنگم، مینی گورم مینسی تنم

محمد حسن حسام

متنس موټي مقصدي:

شعر وطن بارایه کدوي شې، اما وطنن افغانستان شې او یــو وطــن اړودېنا او باتورننا جایه شي.

- ۱- ياده کېکالي درسې دک دورېدې پړدن.
- یاده کېکالي شعرې معلم صاحب پلا اکټو تکرار کدن.

- اشعر كو بارايه كدوي شي؟
  - شعرس شاعري كه آس؟
- مه شعره کوچه کوتی کلما وزن جوپیاگن؟

۳- اکوړې لغته معنا او جملایه کوچه استعمال کدا:

- شيراوباري
  - چادر
  - باتورنا

4- اکوړې اوکتنې جواب ددا:

- مه شعرس عنوني كو شي؟
- وطن خول امه شره گران شي؟
- امه شره وطن کووات حق دارگا؟

۵- تانک منجه کدچال بدا:

بیی بایوي یاده کېکالې! اوړې شعرې تانک ډلا کوچه پــړدا او مفهومـــستا وار وارېدې کددا.

که چودې ياده کېکالېنا کوتي وري پشه يي شعر ياديي تې، صنف کوچه پړدن.

🥻 ۶ - تانک کتابچایه کوچه لکدا:

که چودې کوتي یاده کېکالا املایي غلطي تختاشره کې، وري جن تیس
 املستا اصلاح کدن.

ارزيابي

آیا یادہ کېکالي متن بکار پړه بېچان؟

آیا یاده کېکالې متنس املیی یاده که بېکن؟

آیا یاده کېکالې شعر نثرشره پرټې بېچان؟

آیا یاده کېکالي شعرس شاعري پېنکن؟

گوشنگې لام:

ياده كېكالېنا كه چودې كوتي وري شعر پشه يي جبېدې ياديي تــن، تانک كتابچايه كوچه لكدن او اكالي دواس صنف كوچه پړدن.

دبنه یا دنه = وخت یا وقت الف دېوړ = ټوټا جوپېکالا، کسبا ابت = البه، حال، ابوت اپړن = بې سواد احتیاج = اړ، تنگ آس، بېچارا حجرا = مهمانخانا حشر، انشر یا اشر = اکټو لام اعتبار = يقين اکټو= جمع، لړو، اي جای بيک \$ اليني = تازي، سرسبز چادر = لنگوټا، پکرا اوباري = اوړې، اوچتچاروا = مال، مواشى اېله پيت = خام شاپل ورگ چغزي = نرم آشكار= تارا چنچا = پرنگیکالی چوټېک = لړوکېک، جمع کېک چېلا = ميونس ازارخانه، لړمون او باتورنا = ارودي نا برکت = بوبیک اشكبانچه، ير دا بكار = خوب چير = وخت بكوتي =چاق چيلا = كالا، لباس بورېن = عمر او دای وېټوي بهتر= بكار، خوبتر پانیی = پیزار، پا پوش بیی = بکار، خوب يچبل = يان، گر بېگار = جبري لام يازورېدې لام پرایا = ورینا، وریکیس، بېگانا پریک = شاریک 7. پړک = استېس پړکي جبري = زورېدې جن = پشهيي جبه کوچه انسان آنتي پري = فكر، تامل، پام مخاطب بگا پریک = پرنا، یاده کېک پُگال = فامیل، گوشینگ جوپېک = لنټېک، جوړکېک، سازکېک پندلرېک = رهبر، ډشتا، گن، پرجوا يورا = منا موربكالا، دو كلونا، دورار = دور، فاصلا

دورای = کنوالی

دورندور = مخامخ

دوور کونا

پور كونا = دنه كونا يادنه هونا

قدر = عزت قيمت بها = قيمت داركالا، باارزش

ک

كادان = بوسارا، تشيس جايه كتا = كم ورگيس شاركستا جايه كله = غلا او داناس جايه (كال) کنجرک = چنگرک، پارک كنه سنا = محيط كودن = كو وخت، كو گالا کوراکوري = چارغاوک، يا چارېدې شاریک كېوا = اي عمل شرې آنتې پولوا كبولا = جانبكو، تنها

گال = پوچ كدنا گالا = و ختگانس = گیا، مالنا خوراکی گران = بیبی بایوي، عزیز گوشینگ = بودوباش جایه

J

لار = دروغ لرو = جمع کېک، اکټو لشدا = جمع آنتی امرشی، تاردا لشوي = تارويلشي = مفرد كو امرشي، تاره لنتنا = جويبک لوش = جلكېكالا، صاف

لبنيا = اكوروالا

تارا = آشکار تجارت = سواگري، ديک او گوريک

تجربا = اي شي اس ثبوت پوليک،

معلومات داریک

تحفا = سوغات

ترم = شيرگرم

تشان = دروزگر، ال، جوټی، دروازاینا

جو پيڪالا

تغذیا = خوراک، ابک

توش = گومه او دای دروا گیا

سانگ = زمین

ستویک = ستایش، صفت

سجا= یاک

سمرنی = کومک

سور آلک = شرق

شایل = میلان، کبرارک

شت = درست مریک، راست گویی

شدال = يخ

شلداران = شليک داري والاخلک

شيراوبارى = اورې شير

عادل = با انصاف

عالم = دانا، يرجوا

ق

وانت = برخا، قسمت وانی = رول اداکبک، تقلید، واچ وچېن = ياده كيك يا ياده بېنا ورشو گنه = چارواینا چربکس جایه وستل = تصميم انشبكس جايه وشامیک = راحت، آرامی e^{max} = آرامی و کا = نز دیک ونتن = تقسيم و نته = برخا، حصا وونا = رواج ٥

ډپني = جنگ او جدال ډيبک = انجلبک، شوردبک دشتا = گن، قومس مشري، ملک ډکان = انجلیک ر- راضی = قانع، رضائیت ز- زمېن يې = گوماڼا، سمارق، بومباړا ھ

> هادی = غلا هدف = مقصد همسایا = گاوندی هنچالی = جنگ،ای و ریس انکی ي- ياده كېكالا = شاگرد.

لېونکولي = اي ايي او تاتي او دای پيدا مالداري = چارواينا ننگا کېکې مايا = اوتى مايع گه اي وري شي منجبكو اچتا بادن مربوي = وينا، كدنا مؤنث كلماكوچه مُل = قيمت ممبر = جومات كوچه اممس تستكستا منجو لا = منجای، کو چه موټ = اوچا دېكالا، لورادېكالا اي

قسم گیا هم شي چاروايني کټن بگا، مور = ورينج مولېني = پرجيک، علم، دانش مولبيا = دانا، پرجوا، عالم میلان = کرارک، شایل

ابگا

جايه

ناساز = ناجور نامدار = ناملا نبت = جوله او دای او نو ا فرش نيا = فايدا نعمت = مزايا نندې = بو ورگ ننگا = خوندي، پټ جيوا نبلبن = نیک یا تستکس بر عکسی نیاگن = کنانیاگن، کنانیک